

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Manuscripta Rhenaugiensa - Cod. St. Blasien 33 bis 37

[Pars IV] - St. Blasien 36

Rusconi, Bernhard

[Südschwarzwald, St. Blasien u.a.], [2. Hälfte 18. Jh.]

Gerold Müller, Notae et reflexiones in chartarium seu librum foundationum
(gleicher Text wie vorheriger Abschnitt, doch von anderer Hand)

[urn:nbn:de:bsz:31-46582](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-46582)

137

Reverendi Patris Geroldi Mulleri
Monachi Rinosiensis,
Note et Reflexiones in Chartarium seu Librum
Fundationū Probatūncularū.

Ve ex archivis autographa sepe effere necesse sit, inquit Mabillon, quæ sunt duo libri, qui autographorum vice fungerentur. Primus fuit codex chartaceus, chartularium seu chartarium cant. in quem diplomata aliq̄ chartæ ex ordine integre rebandantur. alij liber censalis. Polypstichon dicebant, qui Ecclie l. Monrū prædia annuosq̄ census summatim exhiberet. censa, quod nos urbana nuncupamus, plures sunt in genu nostro.

Chartariorū tria sunt genera. unū historicū, in quo connectuntur vetera Monumenta, ut rerū gestarū series simul explicetur et ex illis rumentis eliciatur, quale est illud R. P. Romani a Lauffen, quod ea morte preventus non ad colophonē pervenit. alterū authenticū, ipsi autographis descriptū, ad eadē recognitū per publicos Notarios, hoc est codex privilegiorū in capto a concilio Basiliensi vidimari, q̄ in venacula a Notario cesareo facta translatio. Tertium historicū nec authenticū, sed pura instrumentorū collectio, cens, a private scriptore factū absq̄ publica auctoritate et recognitione, est, quod pro manibus habemq̄.

Adinet isthæc omnia a Restauratione Monasterij Instrumenta, hoc omnis generis; Regalia seu diplomata Regū et Imperatorū. Prædia seu privata, ut sunt p̄ donationes; a veteribus facta, ut nec non concambria seu commutationes. Deniq̄ Ecclesiastica unā licet Bulla Honorii P. II.

omnī huius chartarū scriptorē fuisse cū donatione Henrici IV anno 1157; reliquas vero chartas successive adiectas fuisse, arguitur, tum ex tractatū differentia, tum ex amplexu Antiquiorū in posterioribus editione quas tamen primus copista diligenter adnotavit, tum deniq̄ ordine propostero, que in posterioribus deprehendes, in antea, cuius vero studiose a compilatore observata, quonq̄ sinistra nunquā evenit.

Auctoritate chartarū si quis suspecta habeat, quod a privato auctore scripta, nec publica aliqua auctoritate recognita sit; audiat Billoniu. Non potest, inquit, huiusmodi chartarū in Foro denegari ita fides, maxime si vetusta sunt. Primo enim longa rei possessione proinde prescriptione probant, qui fitulus est iure comprobatus. inde si mortui domini diarium, si Mercatorū indices libelli in usis p̄sibus continent; quid nisi etia vetustis illis codicibus idē tribuatur? certe eū scriptū pro se habuerunt eorummodi chartarū collectores, qui hanc dubie ipsi non venisset in mente, nisi suo tempore ipsorum prorecepta fuisset auctoritas.

Chronotaxis, inquit, sepe numero fadit. Quid tum? eadē fortuna ita nostro p̄venit, que multis alijs, de quibus Mabillon, quibus tamen in chartariorū huiusmodi i. novis et notariū chronologi. curā Antilogia eadē manere auctoritate, probat Mabillon, ex impio codicis Theodosiani,

qui similibus scilicet vitis nihilominus per orientem et occidentem in legem
 mendarum unam vel causam referunt potissimum tum in chartis antiquiores scriptis
 faucentes aut exoleto, quo e. g. pro cypria & aliquatenus detrita proferebat species
 vel I; tum in cogitatis ipsis, qui unice ad concilianda vel concilianda
 chronologica harmonia intenti nota aliqua chronologica immutata
 aut nota adiecerunt, non ex levitate sed animo iuvandi posterum
 ut ait Mabillon: unde contigit, ut propter caelestem illis temporibus nota
 hanc de variis Epochis vel aliis characteribus historijs errorem nota
 inducerent, tum antiquum mendare aut magis dilucidare intendere
 hoc ipse sepius inrepsit collectori nostro, prout videbimus: tum in
 Epochis Lucretianis, tum in annis Pontificiis, quos ipse pro arbitrio
 boni viri, ut sibi quidem videbatur, superaddidit. at quid mirum
 si in illa hypochrysi obscuritate impegerint Monachi vitio integro
 scelerisque pure, cum hodiernos etiam historiographos in tanta iam
 monumentorum veterum in luce productorum claritate, in tam diversis
 circa chronologia opinionibus rueri deprehendamus. Interim, ut cum
 Mabillonio concludam, consultius fecisset antiquarius noster, si
 secutus Folium quemdam Sittiensem Monachum, annos incarnationis
 omnis atque Pontificum ipsis litteris, ubi deerant non inseruisset,
 sed a margine saltem notasset, ne impudentibus in simulationis ante
 preberet.

Charta I.

Diploma Ludovici Germanici

In chartario p. 2. in Tomo Subdum. 6.

2. 133
A. 852.

nomine Domini et Salvatoris nostri Iesu Christi.

Signa characteristic, e quibus ingenitas Diplomatum digno-

ti invocatio divini nominis prima sede obtinuit sub Regibus
rolingis, quos imitati sunt per aliquot secula successores. For-

la vero duplex erat, una: in nomine sancto et individuo Trini-

is; altera: in nomine Dni et I. C. aut similiis generis, quarum

do hac modo ibi usu fuisse Ludovicu, tradit Mabillon l. 3. c. 4.

Q. D. Quod ipsu restantur Diplomatu eiusde hinc Miro concessu

vide in hoc presentis posterior, in duobus sequentibus prior adhibetur

nula.

Denique, Imperat. et Imengardo filius.

ina ordinante gratia Providentia.

ov Aylo hodierno simpliciter Dei gratia, olim gravius ad maiestatem

uit per participiu. Sic in Diplomate 2.º Divina favente gratia;

lio Divina favente clementia.

n Imperator, sed Rex Francie orientalis seu germanie, inde germanicus

lus. Juniore aliqui vocant respectu Patris; melius agnomen Junioris

lis, tribuitur eius filio Ludovico itide germanico.

niam Principe.

et invocatione divini nominis, motivu concessionis subnecti solebat.

ale hic pro subiecta materia fuit, servitiu Dei augmentari, Ecclesias

fructas restaurare, bene constructas defendere.

eliter Rebanus.

Monacho Fuldensi sui temporis eruditissimo archiepiscopo Mogunting.

847. obiit secundu Tritheimiu an. 855.

alamon.

Monacho sangalensi, ut Tritheimiq; vel augiensis, ut Buelling scribit, Episcopo

Ranf, decessit an. 873.

de non Volcaring.

Bas Augie divisus ab an. 849 usq; ad an. 858.

nu igitur igitur frou ordinis s. Bened. Presulit interventu usus est in

nti negotio volvens, evidenti argumento, nonaugia ab adolescentia

a potuisse suave iugum regula benedictina.

- In consilio Moguntiae.*
 Hoc anno 852. presidente. Mabano ac presente Rege Ludovico octavo
 fuit esse testantur annales Fuldenses, Mabillon, Huicling.
 i. Quenda nobile virum.
 Desolatq. verbo dicitur: et nobilitate olim titulus solis Ducibus, Baronibus
 comitibus tribuebatur. Porro alii inferioris conditionis nobiles dicebat
 per ingenium vel ministeriales.
 ii. Wolvene nomine.
 Wolfen, Wolfes, Wolfhard, et post Radiano, fuerunt uisitata nobilitate
 in Turingia nomina.

iii. cuius avus et Pater.
 Hoc fuisse comites Kyburgicos antiquissima est traditio, et probat
 ratio ex possessionibus in Disprecku Kyburgensi sitis a Wolvene
 a. Restaurare facta. Porro arce Kyburga Ruthardus uel alemannus
 et alsatio fundata esse circa annu 700, tradunt Buelling et
 Iseling. Wolvharda filiu Ruthardi prodiat Buelling in gene
 alogia agilolphingia. cuius primu Monny fundatore agrosunt in
 Buelling et ante idu Gadastrus. Wolvhardi Fundatoris filiu fuit
 Wolvenu Seniore, Parente Wolveni Restauratoris, su ex claustru
 ditione, su ex argumentis paulo infra et in charta IX afferendis
 comprobatur.

Ex his evidenter conuincitur Senioru traditio, origine Monny ad annu
 678 referentiu. na pro 1. fundatio aris et nominis Kyburgico
 2. seculo posterior est. pro 2. constat Wolvenu Restauratorem ad
 anno 878. claustru regiminis gubernasse, quis aute credat, Wolv
 hardu fundatore anno 678 provento ia o tatis viru post duo in
 secula in vivis supstitite reliquisse ex filio nepote?

ansa erroru olim fere comuni haud dubie dedit Fabula aucto
 riteris conscripta, ab Abbate Theobaldo in ualida Ecclesia a se
 uate suspensa, in qua leguntur sequentes versiculi:

In quibus fundator guntz ubi
 restat, nisi de minister guntz,
 Wolvius nunc guntz nunc renouat.

Ex qua arguerunt boni homines fundacione prima utiq. ant
 quore esse de uere restauratione facta anno 718.
 At quos, de qua restauratione intelligi uolunt versiculos? certe

...isius. Nonrij, jam quia gratis fingitur prius alia ante idem a
...ene juniore factam, quod sane n. potest annis 136. hoc diploma
...venisse: cum quia non credibile est, Monrium anno 678 fun-
...ta post 40. annos scilicet anno 718. indiguisse restauratione.
...igitur de restauratione Ecclesie soliq. coquitur fabula, prout etia
...us et sensus vericulora clare insinuam, quid inde argumenti eru-
...r ad demonstranda prima Monrij fundatione, qua Ecclesie funda-
...iuxta antiqua traditione aliquot seculis precepit?

igitur error irrepsit in fabula, aut: quod magis credo, et ante
...alij, versiculus: de Im. p. b. an. f. u. n. t. u. r. u. l. b. r. u. a. d. o. n. o. t. a. t. a. n. n. u.
...ingentesimū, quo cessant numerari septingenti, acceq. veluti
...letur septingentesimus; licet revera tunc compleatur seculū
...vū, quod Seniores nostri: scripta testantur, non observant, sed
...seculū, quod a septingentesimo currit usq. ad octingentesimū,
...erunt pro septimo.

non esse construxerant.

Comq. igitur avā Wolfshardū, primū Fundatorē, circa annū 800.
...ut alibi ex probabiliori ostendā. habemus Patre, Wolvenū Seniore,
...post obitū Patris non solū Ecclesie an: 818 renovavit, sed etiam
...ficia Monrij perfecit vel ampliavit, quod insinuari videtur per
...construxerant. habemq. deniq. Wolvenū Juniore, qui Monria deso-
...quoad temporalia et spiritualia restituit, imo verius de novo fun-
...it.

awa in pago Turgowe.

quis ab antiquario Ahenano dicitur non Eborac, corcifer non spul imd,
...q. h. r. i. s. l. e. m. i. t. i. h. i. n. e. p. a. t. e. l. s. p. o. n. g. i. a. a. d. c. o. m. i. t. a. t. u. T. u. r. g. o. i. e. p. e. r. t. i. n. i. s. s. e.
...lequa a Ludovico, et alij successore Regibus vel Imperatoribus ab omni
...sua Jurisdictione exemptū fuerit.

comitatu.

comitatus erat latissima aliqua regio, plures districus vel pagos includens.
...rgoicus dicitur Goldastū, Iselinū & non solū pagū Turgovie, sed etiam
...nburgū, Sanguburgenē et Abbatiscellenē, nec non aliquando Seggerovense
...plebebatur. Licet autē hunc temporis titulus Ducis vel Comitis non erat
...editarius, his tamen ut tradit Ch. in f. r. u. s. Coma et districus a Regibus
...nhus in proprietatem, que vocabantur alodia, et per hereditaria successi-
...rursus dividebantur in plures possessores, et successore etia ipsi comi-
...is in plures centenas, quarū Domini vocabantur Comites centonarij, quā-
...ntes aliqua limitata jurisdictione.

Dalhelmis.

Adhelmus idē ac Anselmus cum is tempore fundacionis, an tempore re-
...urationis seu diplomatis dati Turgovie profuerit, dubio locū fuit Di-
...oma Henrici III in quo dicitur, Monria in comitatu Bertholdi restau-
...tū, qui tamen Bertholdus non tempore restaurationis sed impetra-
...Diplomatis comitis officio fungebatur, nihilominus dicendum
...presenti diplomate q. in comitatu Adelhelmi referri ad tempus
...imo fundacionis, non iuxta chronicon Einsidense Adelhelmus

ante destructionem Monachii obierat, et alibi ostendam. Tempore restaura-
tionis Alalberta imperasse Sargorio.

22. Monachum quemdam nomine Gosperu
non ea gremio electum sed aliunde scitu fuisse, denotari videtur
ly quemdam. Sed et ipsa Monachii recens restituti necessitas id
exequisse videtur: nec alia invenio causam, cur in Catalago san-
gadeni: Fratrum Rheno: dicitur dicto omissus fuerit, nisi qui
hujus Frater non fuerit; cur enim cum Michirano et Wolveno nomine
antiram, et non etiam Gosperus primus restaurati Monachii Abbas, et
ad alium Fratrum pertinisset? cur unus iste pretermittitur, cum tamen
Fratres omnes reliqui non solum tempore confederationis anno 885
facto presentes, sed etiam sub procectionibus Abbatibus defuncti

legantur inscripti?

Ex quo autem Monachii assumptum dicimus? nemini legisse me, Gosperu

in Monachum ad proposituram Monachii S. Galli promotum fuisse anno
fallor 853; alium igitur tunc esse oportet a nostro, nisi dicas, eum dicitur
anno Abbatiam Rheno: in ea propositura sangadeni comitasse.

Sed cum hoc mera coniectura sit, credidero potius, ex augia, cujus Abbas
in hoc ipso confirmationis negotio inter tres Principales Inve-
ntores nominatur, vocatum fuisse, cetera in sequentibus
mabus chartis vocatus comes.

23. Abbatem constitueremus.

credibilem hic non Cur Wolvene ad Regem et non ad Papam recurrat pro confirmatione
nora Abbatibus Gosperu? Redit vancanus l. i. de colleg. et Monach. cele-
firmatione p. prima. Pri more fuisse observatum, ut quia Monachis electi essent, et
inauguratione Monachii nostro aliquo comitatu ad Principem mitterentur, qui electione
ipsum in Abbatia rata haberet. Cujus hanc opinio fuisse ratio ne, quia Princeps
electioe indigere filii ipsius facultate Abbatem Monachii intrudendi filii reservarent,
quapropter a Monachis nisi sane per confirmationem regiam obtine-
ret. Si quoraz, cur sequentes Abbatibus nostri non similiter a
confirmati legantur? in promptu ratio est, quia cum in presen-
ti Diplomate Ludovicus libera indulserit facultate eligendi
Abbatem ex gremio, recursum iste non amplius erat necessarius.

24. Monachos regulariter regat, res Monachii intus et foris.

Hinc patet Gosperu non solum administratione temporalem vel
comendatario, sed etiam gubernatione regulari veluti Abbatibus
regulari commissa fuisse: prosertim cum in statu superiori di-
catur Monachus.

25. Non aliunde Abbas constituatur.

Cum eo vero Abbatibus frequenter a Principibus darentur, vel ab
Episcopis et comitibus raperentur in comendas; viximo. Sane hinc
fuit Ludovicus Monachio nostro concessit libera eligendi facultate
involans salutem Parentum suorum, de quo infra.

26. Eligant Advocatos.

Aliter hoc indigne Privilegium adversus advocatum insolentia,

aut advocatias violentas involantes, aut eas velut hereditarias et
fidei iura et bona monachorum sibi usurpantes, pro eo quod de
est esse modesti defensores, ut loquitur Ludovicus, sicut sunt
facti et injuriosi exactores, et quod hinc verbis exprimit Besoldy
Simpson sed quod sumptuum.

em Bannum regale debemus contradere.
mne multiplicem habet significationem hic significat in iuri
Judiciaria potestatem. In quodam Diplomate Marci Hirsaugii
dato apud Trirkmiam vocatur Bannum legitimum; in nostro Re-
peritur per quod Jurisdictione criminalem habuerunt. intelligi
e. e. vadiano, non que olim Regibus reservata, solebat
tribus vel advocatis Ecclesiarum delegari, quod eum per se
recere Personarum Ecclesiasticarum non deceret. vadiano.

Dulgo Balmunt dicitur.
hunc explicat Ludovicus per verba; ut quicumque commisi
provaricator existat. nec difficultis est etymologia, nam qui
in Legibus Longobardis significat Tutela, inquit Besoldy,
e et Muntwaltos dixere Tutores, quos nos Postmuntros appel-
us. Bal pro falso accipiunt nomenclatores, qui Balmunt fal-
Tutela interpretantur.

Quia jus placitandi habeat.
ita hic significat iudicium seu comitia judicialia, Landgericht.
Ludovico nostro placitare id est ac iudiciaria potestate
reere. Habebatur autem Placita sub dio, et locus vocabatur
ita publicum, ac vocato placitanti dabatur tertium pars mulctae,
in Diplomate quodam Hirsaugiensi vocatur tertium Bannum.
i vocatur ab Abbate.

de carolo du Fresne Advocati quodammodo sua Placita in ecclesiis
habebant; ac Ludovicus hoc ponit in potestate Abbatis, ne
us Jurisdictione velut ordinariam sibi presumat arrogare.
tuta caroli xvi ac Hildewici Patris nostri.

orat ergo Ludovicus in gratiam Hirsaugie statuta generale
entia suorum. Et vero quoad libera Electione Abbatis statuta ve-
nus l. de colleg. et Mon. Carolus III. communi edicto permississe
rachs, ut Abbates ipsi eligerent. Et apud Mabillonium ad ann. 992.
otius. Plus ita proloquitur: Monachorum siquidem causa qualiter
opitulante ex parte disposuerimus, et quomodo ex se ipsis eligi
bbatis licentia dederimus, in alia scheda diligenter adro-
i fecimus:

Libras auri.
unde mulcta sola, subinde cum imprecatione adhiberi solebat
clausula, de qua legi potest Mabillon. l. 2. c. 2. de Reg. Dipl.
Authenticas.

Manu propria.
ponendo Monogramma, certa litterarum dispositione nomen Hildu-
us exprimente, que usum per Mabillonius credit, loci sub regi-
nis Caroli III. invenit, quod difficultate scribendi laboraret.
gillo nostro.

claudatus Luther l. 10. a Regibus Carolingis frequentiore men-

tionem annuli, rariorem sigilli fieri notat. Nostrium Ludovici imperatoris sigilli, duo sequentia annuli mentionem faciunt. Porro sigilla carolice sunt affixa, a lia pensilia. De affixis ita Idem l. 2. c. 16. chartarum novum crucis incisa, et quatuor incisura angulis revulsi, aggregata est utriusque cera sigillata iniuriore spoliata, nam utriusque signum ex parte antica et postica cera maculis, per quatuor incisuras in novum crucis angulos aperte relucet authentice iuxta descriptionem a Mabillonio factam.

34. Hadebertus recognovit.

Signo suo appposito ad eum modum, quem Mabillonius l. 2. c. 21. n. 14. describit dicens: Sub prima et Secunda stirpe Merovingica et Carolingica, cancellarij ita subscribere solebant, ut nominibus suis supponant signa varas prius involuta, per modum litterarum s. diverso modo contorta, quo signo nonnulli verba subscripsi resignari volunt.

35. De vice Grimaldi.

Hoc est, pro archicancellario Grimaldus fuit archicancellarius Ludovici archiepiscopi autem raro archicancellarius in officio functus esse testatur et exemplis demonstrat. Nostri l. 2. c. 11. ceterum Grimaldus defuncto Engelberto Abbate S. Galli, quod officium a Ludovico in beneficium accepit, anno 841. unde a Prospero Monacho S. Galli vocatur Abbas canonicus, ita in se hasuisse laudatur commendatarius, ut melius e gremio eligi non potuisset. Potissimum tamen in aula versabat, Hartmuto Abbatem cum Bre Successionis administrante Ruellino teste anno 865. aula auguste laudatus fuit, factus ad S. Galli Monasterium se recipiens, tota se negotiorum administratio devit. obiit apud S. Gallum anno 872.

36. Acta Moguntino.

Quod, Mabillonio teste, jam sub Dagoberto Rege fuit unum Palatii regis. Nempe reges et Imperatores olim non in uno loco residebant, sed ab uno ad aliud Palatium, quorum plurima habuerunt in suis Provinciis, digressi, sua Provincia et comitia habuerunt.

Chronotaxis.

37. Dat. ab Incarn. Dni DCCCLII. Ind. XV.

cum anno 852. concordat Inuitio. Item etas Rhabani, Salomonis, Solwini, Grimaldi. denique tempus concilii Moguntinorum, secundum Baronium. congrue etiam congrua adiecit annus Leo IV. creati anno 847.

38. Regni Haldewicij.

Varie sunt Epochae a Regno Ludovici desumptae, equibus duo duntaxat usum habent in chartis nostris. Prima est a Regno Francie orientalis, quod post civilem cum Patre motum acceptus est anno 832. vel 833. Pro hac stat presumptio, quod si sumptus primitus regnum Francie orientalis, presertim si alio notis Chronologicis, maxime vero Indivisiis, correspondeat. Altera est ab anno 842. vel 843. quo Rex apud Viridunum in Gallia inter Frates reges restituta est. Haec in Diplomate presentis, ubi

nullo

Da fit mentio Francis orientalis, locū habet. Hanc
iam expofunt charta priore hujus codicis, ut inde
illa patebit.

Crisis Recentiorum refellitur.

uerunt, nec ita pridem, licet quidam, qui sua magni ali-
a parvi pendentes, Diploma nostrum ea dundaxat de
era velut spurium ac fupposititium exhiberant, quod
eo exprimantur anni ab Incarnatione Domini, non;
ipfi imperite philofophantur, ante Pabolū Crasum Lu-
ici Germanici filium irrecepto. opinio hęc adventini
Pabebrochio, qui famen fāletur, non tot archidia sibi Cuf-
ri licuisse refafcitata, a Recentioribus paffim ut ca-
infallibilis recepta fuit, unde facta arbitror, ut di-
lomatī nostro ceteroquin omni ex parte authenticati-
lum cereū reficio a quo violenter fuerit extractum?
funt errorem late refutat Mabillonius, produens varia
egum ante proferim Diploma Caroli M. datum Medio
exenti anno 782. Similia apud alios Authores reperies,
apud Langiā Diploma Caroli M. pro Mario Westincen-
apud Crasium eiusdem pro Mario Caprudonensi
782. apud Divite an. 813. Item Ludovici
773. aliud pro Augia Divite an. 813. Item Ludovici
an. 817. deniq; Ludovici Germanici Epē Curienti dōta
844. Audiatur etiā Iselinus V. Caroli Crasus ita
finiens: *quoniam ista non sūt maxima, sed minima in
min. Iselinus fuit, Carolus Crasus fuit iam ipse in
inman Diplomatus, hinc. In fupra fup non hinc gubnet
dinnit, voluit ubi fultit, anil min, hōliff fup
lon lang fup fup fup. in confirmatione abegat fup
menta Caroli M. Diploma eiusdem edita anno 811. ite
artaria quoda. Quid ad hoc adventini sequaces, co-
coco dūti?*

quis querat, cur duobus alijs Ludovici Diplomatus pro
quoque, cur duobus alijs Ludovici Diplomatus pro
Mārio nostro conditis non similiter appofiti sint annis
ernationis? Respondere poffem, quia sic Ludovico voleius
necario placuit, nam fāletur et ipse Mabillonius, pauci
ima refpective diplomata illius temporis annis Dni pro-
ita esse. Observat famen, litteras, que in synodis haud
paucis pro varijs Ecclesijs condito sunt, plurimū incipere
anno Incarnationis jam inde a fculo octavo abegans dip-
ma Karolomanini in Synodo Syrinensi anno ab Incarnat.
717. Cum igitur hoc Diploma nostrū editū sit in concilio
aventini in promptu ratio est ad quosidum.

Itaque Diplomati nostro applicare licet illud Mabillonij de quodam
caroli est. Diplomate iudicium: quod cum inspexissem, inquisi-
cera agnovi. B. c. 11. sigilla nullum appositum erat, quia M. post
annos Incarnationis novam nullam deprehendi.

Abvatoribus autem illa authoris nostri in Re Diplomatica
nominatissimi, que ordinis nostri Deus potius qua aliena
respicere debuissem. Scioli illi, quos supra indigitavi, repu-
ta inter plures octava occidit. Punicendi utiq; falsarij, et
revincendi etiam Pseudo-critici, qui quolibet sancte facti
inrimulant.

Traditio Rinloz.

In charta. p. 2. col. 4. + in Tomo f. 9.

Ch. 2.
A. 853.

- 1. Cogitans de eterna beatitudine.
Quamvis charta hoc speciem concambij prosequere videatur,
motiva tamen sui eterna beatitudinis satis demonstrat, quia
a Rinlozio data qua augura fuisse, etq; Benefactoru alio
inscribendum esse.
- 2. In villa Loucheringa et in illa Marcha.
Marcha significat coliminium, proprie limites distinguit
alicuius, ita Goldast, Böhler, Speidel.
- 3. Per concessionem Gzperthi comitis et consensione Fratru.
Notat Mabillon. l. 6. f. 577 de re Dipl. in plerisque litteris con-
mutationu illius temporis exprimi, eas factas esse per Ab-
bates cu consensu Fratru, quod ipsu videre est in quibus-
da alijs chartis nostris. Hinc colligo, tempore presentis Fran-
conis non alium fuisse Abbatem nisi Gzbertu, qui in
sequenti charta dilucide vocatur comes atq; Abbas.
- 4. In villa Thedelinheim in alpegowe.
In villa in Thedelinheim.
- 5. Et illud quoniam meum in Tus hereditariu etiam relinqua.
Hec verba non appellant supra Loucheringen, nam et in supra dixit
rat se Thedio tradere, quidquid ibi proprietatis habebat, id quod
igitur idipsu hic repereret. Sunt igitur intelligenda de eo, quod
Lozcius auerit in Thedelinheim, prout ipsa textus connectio
exigere videtur. nimirum, quod Mabillonij observavit, donatione
sepe coniunctas fuisse cum precaria, ita ut vel ipsa possessio
donata vel aliud quidpiam donatori in beneficium vel vitalitiam
concederetur, etiam hic locu habet. Sane du Rinlozianus
initio dixit, se de temporalis vite provisione cogitante, pro-
fante in ipse contractu, satis se declaravit, a se possessio
illa in Thedelinheim ad dies tantu vite repositi. Sed et ipsa ver-
ba relinqua tempus mortis denotat, quod de Loucheringen inte-
ligi nequit, quippe quod actu se tradere profiteretur. Ergo in
namingo Bafforu.
- 6. In pago eleggowe, in comitatu Thedelinheim, cura festibus.
Vadianus l. 5. de colleg. et monast. Suberat Ludovici Py-Lex,
ut, qui pro salute anime suo vel propinquoru dona crederent,
sub suo comite id agerent, festibusq; fide dignis donatione
facerent rata. Monui nuper, eleggowa olim ad comitatu Thedelin-
heim pertinuisse, unde verisimile est, ad Thedelinheim hic no-
minata cu: ipsu esse Thedelinheim comite, qui nominatur in charta
sequenti.

1011. Adewili Regis. anno autem I. Sergij P. II.
 nis secundus Ludovici P. III. posteriori Epocha in chartis pri-
 tis usitata incidit in annu chri 844. cui etiam Epistola
 emendavit annu i. d. Sergij, quippe qui creatus est eodem
 die 10. Febr. Huic Chronologi majores nostri. sin-
 gulis adhererunt; nonnulli autem recentiora fundu
 foris domestico peritius inspicentes, haud imerito suspec-
 tione habere coeperunt. Nam si hoc traditio anno 844. facta
 fuisse suspicatur; vel de vastatione Alarici ea subsequuta esse
 s. vel procepsisse?
 dicat. Subsecutam esse; contra est; noquia non est credibi-
 quicquam in hoc barbarico insertu, nisi quod a tempore re-
 urationis contigerit, aut enim ante illa Alarici nullas
 possessiones habuit, aut eo per subsequutas discordias
 verso ac direpto fuerunt, ut nova omnino fundatione
 ere Wolvenus necesse habuerit. Et quo deniq; facto con-
 esse dicemus, ut ex totali primo fundationis ruina hoc
 e charta evaderet incolumis? Si dicat, ex eo, quod posses-
 siones ho in Louhringen in Diplomate Ludovici de an-
 838. non amplius memorantur, satis argui, ear in de vastatione
 ne presente traditione subsequuta interijisse; repone-
 dicto Diplomate nulla etia mentione fieri de possessione
 ibus in Carundingen et Nellingen, quod tamen indubie
 ima post restauratione nense annis 853. et 855. Alarici
 esperant; unde alia huius ratio querenda est.
 tra est s. do quia chronicon Einsidense, cui in defectu aliorum
 cumentorum ob antiquitate fides abrogari non potest, docet post
 rdm Adelhelmi Surovici comitis Alarici decessisse domesticus
 as Familia hurgio guerras: Adelhelmu autem anno 838. ja
 xisse necesse est, quo Adelbertus Surovici profuit sepe Ma-
 lonio: consequenter de vastatio Alarici procepsit annu 844. quo
 osens, traditio facta fuisse protenditur: neq; enim credibile est,
 factam esse ferrentibus adhuc disfidis, quis enim animu indu-
 bet Bona sua sacrificare Alarici, adhuc inter atquez inimi-
 pu hominu: ut loquitur Ludovic in 3. o Diplomate saxonidanti.
 tra est s. do quia probabilis est, illas guerras, et consequenter
 Alarici de vastatione contigisse sub Wolvene Seniore restauratoris pa-
 ante prout fusius alibi ostendit: cum igitur in Diplomate proce-
 nti Restaurator Godpertus a se et Fratribus electu dicit; conse-
 uens est, hanc charta per conceptione Godpertus et consensione
 ratru expedita non fuisse ante finitas illas discordias redditay
 ac, ac proinde post restauratione. Fingere autem duos God-
 extos, vel quid simile foret conjectura, quo historia non cer-
 iorem ta dubia magis atq; suspecta redderet.
 i igitur meum consequentias, hanc traditione post restauratione
 fuisse peractam, ut nihilominus anno 844. quo quoque igitur autori-
 tate Godpertus unacum consensu Fratru hunc contractu inserit;
 certe non ut nerus adriatus, su quia s. per conceptione silus ali-
 quid qua advocati absissentia indigat su quia nihilominus

Nomen et Auctoritas Abbatis exprimi debuisse, prout fit in
 Babone de anno 912. Non etiam ut Dominus lovi, quia si pau-
 redita Wolvenus Tornint i Monij non statim acceptus est, quia
 igitur illud ab eo recuperatum dicimus, non ut Comes Provi-
 cialis, sed quia in fuit Helbertus, ut supra vidimus, tam
 quia in concambis non requirebatur auctoritas comitis, per
 concessione, sed presentiam tantum, quo in chartis nos-
 tolet exprimi per verba coram comite, vel adhuc generalius
 in comitatu hujus vel illius. non denique ut Abbas comen-
 tarius, quis enim credat, Wolvenum vilitate huius Akenaugiam via
 e naufragio erepta alteri seculari comisse? aut cur non ipsum
 ea in comenda suscepisset? Ergo statuendum esse videtur, quod
 in jam tunc fuisse Abbatem regulare:

Quo supposito et sancti Chronotaxi supra dicta, dicendum foret, si
 scidias familiares illas copias ante annum 944. Noime Wolvenus
 obtenta quiete Monij possessione pulcherrimam ad eius restauracionem
 mente applicuisse, ac tandem rebus profectis Gozpertu a
 Ludovico anno 952. confirmari fecisse. at nec istud sistema
 scrupulis caret. Documenta, siquidem Einsidense primum post
 restauratum anno 950. Mirium, Gozpertu in Abbatem assumptum
 ipse tradit, quod mihi quidem verisimilius videtur. si enim in
 anno 944. Mirium restitutum ac Gozperthus electus fuisset, non
 capio cur Wolvenus tam diu distulisset regia confirmatione, qua
 ipsa Mirij ex unguibus inimicorum huius erepti necessitas obli-
 videbatur. aut quid acceptu notabatur ac Rege, qui illis annis
 pace siquidem cum Fratribus jam jam composita, ut plurimum in
 Germania versabatur, ac etiam anno 948. concilia Moguntis
 rona celebravit?

9. His omnibus serio pensatis, mihi quidem, salvo meliori aliorum ju-
 dicio, probabilius videtur, prodeinde charta non nisi post con-
 firmatione Gozperthi condita esse. At qua ratione in hoc sup-
 posito salvabitur Chronotaxis? haud difficili, si modo annus den-
 tificius a copista rejectus non attendatur. Procha enim Ludovici
 duplici modo expediri potest, id siquidem observavit Mabillonius,
 antiquitus in chartis privatis subinde numerum undecim scriptum
 fuisse duabus unitatibus majusculis; que parte in charta nostra
 legendum foret, anno undecimo Alodowid, qui incidit in annum Christi
 853. non certa et experta est, potissimas chartariorum antilogias et
 mendas contingere circa cyphas numerales, seu deinde errore referre
 in incuria scriptoris, seu in aducitate autographi, quod cypha alia
 pro alia e. g. I vel V pro X. copista profingebat. Hinc correctione saepe
 opus est, qua et ipse Mabillonius non semel abqz scrupulo adhibuit.
 Simili igitur modo potuit contingere, ut in charta nostra cypha I
 pro X irrepserit, quo pacto rursus eveniret annus regni Ludovici
 VI Christi autem 853, que nempe etiam sequens charta sub eodem Goz-
 perto comite et Abbate data est. Et vero ipse chartarum ordo hunc an-
 num exprocece videtur.

Concambium Theonidis Presbyterii.
In Chart. p. 2. col. 4. * in Tomo fol. 10.

7 143

Chart. 3.
H. 853.

Scripto cum manu advocati mei
in manu, id est per stipulationem, in die festo, sabbato, videlicet
at Varianus, alio charta habent, manu notarii publici, quo erat
vula usitata, scilicet Gohard, in eodem sonans, et cum manu advocati,
et Koyti.

Admuringa.
Hundingun.

pertus comes abp. Abba.
loci satis in chartis procedentibus.
contra mihi altera agrum.

itaque concambium est, nec inter Benefactores referendum
etiam, quamvis enim agrum, que cum a agro Monasterii comuta
ab ehere pro remedio animo suo parentumque suorum sibi
tunc fuisse profiteatur, non tamen simili et ipse intentione
illius transulit, sed contra agrum alium accepit.

no Regni Lud. XI. Mense Mayo IV. Nonas, i.e. Foris.
Anno 853. in que incidit annus XI. Iudovici, ac etiam
era Dominicalis A, quo cum affixa sit Trigesima Aprilis,
sequenter diem Foris respicebat IV. Nonas seu quarto die Maj.
omittatu Hilberti.

in iam supra ab Anno 858. Surovici imperitasse dixi.
no VI. Leonis Pape IV.
ne pro more subjunctis copista, nec tamen exakte, cum enim
no 847. die 12. apud creatus sit ille, consequenter hoc anno
no 853. in Mayo iam currebat annus VII. regni eius.

Traditio Meginardi Presb.

ch. 4.
H. 854.

In Chart. p. 3. col. 1. * in Tomo fol. 10.

Meginhardus indignus Presbyter.
betur in catalogo Sanga Senis. Tracta Renoviensi ordine qua
perimus. unde liquet, eam factam fuisse Monachum Renoviense.
sua gratia compunctus.
hoc contextu elucet animus Meginhardi Monastica Professione
electendi, renuntiando omnibus.
termino Mellingen, tam terris, mancipiis.

de infra n. 7.
remedio animo meo, Patris, et matris, fratris et sororu
proinde omnes in album Benefactorum, sicut Meginhardus in
a Congregatione referendi sunt.

ubi locum et nomen habet.
a qua hoc verba plus non videantur indicare quam Probenam;
Sicut tamen satis constat, Meginhardum non merum Probenarium,
verum Monachum fuisse.

tit. in Neuro-
logio

Kal. sept. regnante Rege Hludewico
hac chronologia certus annus reprehendi nequit, edo autem chartam * a quibus Volonus
quid, post annum 853. quo procedens, et ante annum 856. quo probabiliter in alibi dicitur
uens charta confecta est, hoc contigisse, unde copista anno I. Benedic. in traditione
III adiunxit, qui creatus est anno 855. dies 1. aug. ceterum festus anno 855. facta bene
ab illorij, apud Francos multas reperiri chartas ab ipsis notis chronologica videtur, melius tra
quid, aut certe dimidiatis ut: in mense Feb. regnante Karolo, regnante ditio Meginhardi
ge Rudolpho. ut etiam sit et in hac et in alijs. unde copista notis notis ponitur anno pro
it, pro suo rempe arbitrato, prout chartarum edo antiquioris chartarum. carente 854.

quo sine id sepius non potuisset proflare & exigere tibi irreligiosus.
 7. In curse quia traditi.
 curti's non sejt.

Charta V.

Traditio Sigemar's.

In chartario p. 3. col. 2 in Tomo 85. A.

1. Virginitas.

Cum hic non loquatur Sigemar ipse, sed de eo alius; constat, hanc chartam non exhibere ipsam originale donationis, sed relationem factam in historia, qualis etiam habetur in Mss. Bibliothecis, et inveni potest in 5. Bp.

2. Nobilitas.

Vide chart. in 10.

3. Cella, quod dicitur alba.

Quid cella alba, explicat Mss. citatum his verbis: cella, que nunc dicitur S. Blasij, Clarius Mabillon ad an. 63. cella S. Blasij primitus habuit nomen cella alba. cellas autem p. a celando dicitur, fuisse loca solitaria seu solitarius dicata, in quibus velut religionis gratia se recipere Monachi, testatur Goldastus. Tale fuisse cellam albam scribit Buelling in chor. const. ad an. 801. his verbis: ad S. Blasij in Hesperia heremitico voto pluribus iam seculis ibidem felix prima ecclesia, monastica iuxta leges S. Benedicti plurimam ante annis adiungunt sanctissimi loci ibi incolam, qua Abbatiali honore insignirentur, cui eorumque Prioris titulo prefigere aliquis. Idem ad an. 887. ait, Hesperia in partibus nostris condita S. Blasij, suspirii et Georgij effloruisse. Cum igitur Senore huius charta cella alba circa id tempus Mario nostro fuerit incorporata, nullus iam dubio locus est, quin religio Benedictina statim per religiosos Hesperios ibidem fuerit introducta.

4. De nobilitate ibi servitium S. Marii.

Num in cella alba, an in Augia Bthemi? ambiguit? ambiguit sensu fact.

5. De semetipso et filio suo nomine Liuthere.

Mss. habet: pro semetipso et filio suo, cui nomen Liuthere Monachus. Et vero in catalogo Sangabensi Fratrum Hesperios habetur Liuthere Presb. ordine 4. m. unde colligo, adhuc eum vixisse tempore incorporationis cum Sangabensibus in anno 885. De hoc alibi.

Num porro Sigemar semetipsum filio suo in religione iungere, certum non est, probabile tamen, quia in dicto catalogo habetur Sigemar Monachus ordine 4. m. que pro in multis ante filium annis obijt autumno. Nec id raro ea estate, ut quis in senectute iam con- esse se se religioni dicaret.

6. Sub rege Ludovico, anno 856. Nicolai Pars.

Cum cella alba inserta sit diplomati Ludovici edito anno 858. die 12. Aprilis, Nicolai autem creatus sit eodem quidem anno, sed die 24. Aprilis; evidenter sequitur, hanc donationem ante creationem et Nicolai factam esse. compilerator igitur produxit annum incertum pro certo, cum alium forsan sciret, circa hos annos factam hanc incorporationem. Ea autem hoc charta refert donationem prius factam, ad sumum statum potest annus 856.

Charta VI.

Traditio Landfrith.

In chart. p. 3. col. 2. in Tomo N. V. K.

1. Ego Landfrith.

Comite fuisse crediderunt, qui eum veritatem et insigniis comitis ornatum in picturis, hanc dubie induiti, quod in charta N. legerint

Scripta comitem Landfridum, quasi vero idem nomen non potuisset
petere cuius ingenio. Sane traditio hinc innominata non videtur
e tanto latitudine, que comitem adsequet. Siquidem Changer in
vsa VIII. plura tribuisse videtur in eadem villa aut circa illam.
o remedio animarum mei et Patris et fratris mei.
igitur coniunctim inter Benefactores referendi et Negroligio in
endi sunt.

allegowe in villa alaffin.
Non in fawratz aut dicitur.
hi alba Antkwarz proesse videtur.
Tabillon l. b. f. 571. de se Diplo: in notab. verba videtur, non in
sua fictione et impropriate, que veritati contraria sit, uti quida
pseudocriptii somniant.

Abbas Antkwarz
reperitur in catalogo
domini propterea
ex vetustissime
die l. Galli apud
yob.

ni Antwartam regimen adire ante annu 858, quo Wolvene dona
t induit, credibile est, na alias Wolvenq ipse hanc Provincia
sepiisset, prout arguitur ex Diplomate Ludoviciano de eode

I Kal. oct. die dominico.
uit ergo Littera dominicalis E. que occurrit anno 844. 850. et
61. Hunc posteriore a Copista nostro agnitu fuisse, probat charta
ordo. Tulruent tamen, qui primo velut intuitu hanc chronologia
no 844. verificari deprehendentes, nec ulterius indagantes, hunc
su annu presentis charte ac consequentes regimini Abbatis Antwart
signarunt. at contra est iro quia hoc asserendo incidemus in eode
supulos, quos in Henlozio fuisse exposui. contra est 3. saltem in
teratro saluntur Seniores nostri, qui la traditione Henlozy qua
resente Landfridi eidem anno 844. affigunt, cum tamen ibide
3. non sine ratione ostenderim, proter Godepertu eotempore nullu
iu Abbatem admitti posse. contra est 4. quia in eodro logio
regabens proponuntur tres Abbates, Wihrom, Wolven, et Anthra
indulcie divine quo sibi in fine successerunt, nempe Wihra, Wolveno
inte Anthram; aut cur Godepertus amitteretur, si inter utrumque et
phirama media esset?

proi. fuit mea
copisse
pro 2. q. probat ad
pala alia fuit da
su. vel wolvene. l. b.
veracitat.

ihilominq certa est, aut hanc aut charta VIII. Changeri aut forte
tramqz proponenda esse Diplomati Ludoviciano de anno 858.
ippe in quo iam continetur glossa. Igitur in alterutra salte corrigi
es est Copista qui in presenti charta per XI Kal. designat annu
si in Changero autem per annu Ludovici IX. annu 802. errorem
tem contigisse necesse est in cyphris, prout centies contigisse fuisse de.
schendel, qui ad inussum revocaverit chartas a Mabildorio Radiano et
lis copiose ulatas. Si igitur error contigit in presenti charta, inde est,
ad locu XI. Scribi debuisset IX. V. vel XII. quo pacto eveniret
annus 854. 855. vel 856.

ant forte utraqz

antwart. Si
sub Wolven, ubi
esse eius confirmatio
in diplomate 2. de
n' aliu

proesse videtur
Tabillon l. b. f. 571. de se Diplo: in not. verba videtur non importat
fictione et impropriate, que veritati contraria sit, uti quida
pseudocriptii somniant.

I Kal. oct. die dom.
die 21. Sept. Signatur littera E. fuit dominicalis anni 844. 850. 856.
ontroversitur quana horu data sit charta ista, quod hinc hoc dependet
Galicia, in Antwart Abbas Godepertho pro - an proponendus sit 2 impri
ris autem prosupponi insubsistente esse quorunda opinionem, quod utiqz
Henlozye. Et Landfridi traditio eodem anno 844. practe fuit, nam ut

hec charta ineta
uigenda omis
procepsit traditio
Wolveni a 858.
fuit. nuto ipse
hic pro 2. 1. 1.
legendu esse IV
Kal. oct. q. h' ost. l. b.
sera C. cor. epi
le anno 857.

nicon istud confundere videatur Wolvenum, qui in guerra
illas cum Fratre incidit, cum eo qui Honorium restauravit. In
sione hñ faciendā esse, suadent sequentia argumenta.

- 1. in Parentes.
- 2. filii et filia.
- 3. MSS.
- 4. nomina.
- 5. vult.
- 6. alia.

3. Ino quia Chronista Wolveno in illo lecto domificio si-
cum attribuit: sicut et MSS. quoddam nōtum filiam
Diedhergam. Restauratorem autem liberis caruisse deesse
infra ad annū 888. his verbis: Nūc sūt se Wolvenū
Kint, exorū in sin. Alo. r. in. r. w. d. t. m. n. f. u. n. t.
g. i. n. t. s. In n. a. o. p. e. g. e. l. o. f. o. t. a. r. s. Si pater, filium et filiam
lius interea devixisse: cur quōro, Chronista id non expressisset.

Ergo cum Restaurator valde doctus dicatur, ut ad hunc
honorem promoveri mereretur, non videtur ad statum conjugalem
catus, aut in illo tot annis vixisset fuisse, praesertim, cum
illo tempore et obitu filii non nisi, qui statui Ecclesiastico
diati erant, ad altiora studia et. D. Alteras applicarentur.

3. Ergo Restaurator in hac ipsa charta, vult memoriam huius
Parentū suorū defunctorū haberi, cur non etiā coniugis ac
lium, prout fuit ipse Ludovicus in sequenti Diploma.

4. In Manuscriptis Bibliotheca Wolvenū nunquam ab
Antonomaria Restauratoris legitur, nisi, ubi ei filia attribuitur.

5. In 10838, quo probabiliter cepit bella illa inestina
Wolvenū Restaurator filium habuit eum iam etatis, ut pater
his inter villas durbas sequi possit, prout Chronicon insinuat; ei
dem ad minimū 20 annos, Parenti vero tempore inili matrimonij
ad minimū 35. annos concedere debemus, neque enim illo tempore tam
prematura, ut nostro, coniugia frequentabantur. Hinc sequitur
Wolvenū iam dum anno 861. regimini ad huiusmodi onus, suscipere
iam fuisse senem 70 prope annorū, imo 80. si cū alijs antea
sum inter Godebertū et Wolvenū interponas, quis erit
denique 8.0 controversa decidit Restaurator ipse, dū ait,
Mārij devastatiōe contigisse Parentibus suis inter se non sicut
litigantibus, adeo ut ipse non fuerit persona principalis inter
gantes.

Ergo inter Wolvenū et Wolvenū, ut inter Patrem et filium distin-
guere oportet, Eae sūt facinorosa hystorid seriem: alio meliori
vicio.

3. Rutherfordus Alemanus Dux, comes Turingorū Kyburgi Fundator
duos reliquos filios reperitur, superba dicit Alemanus, et Wol-
scharda Kyburgi comitem: sume pro Fundatore agnoscerunt semper
maiores nostri, at de Fundationis tempore hodie dū discipulatur. In
missa iam insulsa illa quorundam a se sequi circiter Soulo opinio-
one, quā in scholjs ad chartā primā referari, et cui remota
que sciam adhaeret;

Griffardus cora
unde colligitur
vult in hñ
ad hñ purquā
goria p. t. n. u. i. s. t. e.

Alj satis veritati consultū fore arbitrantur, si pro in opinionibus
sā seculū abrogarent, origine Mārij ad annū 878 revocant
at cur ad hanc determinate? nuda huius ratione invenio.
variq; alj, in hystoria solertiq; indagantes, quos inter protipua
clabitioniq; annū Fundationis 800. vel circiter statuerunt, Fu-
damentū desumentes ex Legemā. S. Fintani, ubi anno 800. cl
entā in Rheininsula induisse, ut monasticū perfectioris normā p
sentibus, in hystoria dicitur et futuris. Huius sententia nescio q

Handwritten notes in the right margin, partially obscured and difficult to read.

noni possit, siquidem Wolferardus fuisse dicitur, qui s. Fructuano sc.
ad viciniam comitalem habuit, at eisdem anno 900. in suo testamento
ubi dicitur fuit.

Wolferardi filium fuisse Wolvenum ex dictis constat, cumque
etiam Hugobaldum Kyburgi comitem, alium proterea Fratrem habuisse
desur supponere chronica Einsidense per verba: Item dicitur
idem post mortem suam suam secundam in dicit, suam
in episcopatu dicitur. Post mortem igitur Adelhelmi
ia Wolveni huius Patrualem fuisse supponit. Comitis dicitur
vixit, circa annum 838. quo Adelbertus Sargovio profuisset
Babilonia asperitus, etia sunt bella illa intestina, ex quibus
sunt, ut loquitur Restaurator pene stirpata erent. Quamvis
viderent illa litigia, et an Wolvenus lenior q3 intermotu, vel
victoria pace in quietu Monij possessione restitutus fuerit,
certu; hoc autem probabile est, Wolvenum huius non ante
an 847. ut patet Langius, animum ad restaurationem applicuisse
q3 ante annum 850, vel 851. quo Antwarto Abbati de

no Gosberta subrogasse videtur. profuisse.
Si quis miretur, unde factu, ut privata lites Familie
burgie non oiaq3 auctoritate Ludovici aut per missu dani-
a vel comite Topito ac dirempto fuerint; recolat civi-
s discordias et bella, que Ludovico ab anno 838. usq3 ad
843. cu Fratribus suis ob nova sibiq3 preiudiciosa hore
alio divisione a Patre Ludovico Pio, instinctu fuisse
vicio suo facta intercesserunt, recogitetaq3 brocardion illi.
sa inter arma silent.

sum ulma, anno **XXIII.** regni Ludovici Regis in orientali
ancia. mense Febr. **XI.** eisdem mensis die Saturni, pro rege
resente **VI.** anno Nicolai Papae.
unus **XXIII.** Ludovici Pm Epocha posteriore, ab anno 843. desump-
ta incidit in annum Chri 868. que mens copista fuisse colligi-
re ex charta sequenti data anno **XXVI.** regni, cui ad notandum annu
868. at licet annus **XXIII.** Ludovici Pm posteriori Epocha
recordaret, sicut et annus **VI.** Nicolai similiter a copista adje-
xi discrepat tamen Littera Dominicalis B, que semper est pro-

na chronologic nota.
Proterea in notis ad sequens Diploma Ludovici evidenter dener-
trabo, tam idu ipse anno 858 conditum, qua etia presente
charta a Wolveno regi Ludovico presentata. nate quia Littera
dominicalis B. propria fuit eiusdem anni 858 et in chartis
anna regni Francie orientalis presere atibus prima Epocha
C anno 835 desumpta locu habet, ut iam olim promouui.
et hoc ipsu difficultate augere videtur. na sicut hanc Epocha
mus **XXIII.** Ludovici non cum anno 858 sed 848 conveniret,
quid sum? nunquid in chartis presertim copiatas error circa cyphras
occurrit frequentissime? et quid si copista studiose namora annu
mutasset, sicut et adiecit annos Pontificatus ut opinioni suo auam
videret et ad salvanda hanc antilogiam eius sessat modu in hedi-
comatica fundatq.

Allegari iam nuper stabiliora afferentem, chartas donationu[m]...

- 6. Siquis vero e imprimis tram Dei...
7. Signu[m] Godeberti comitis...
8. Illam potestativa...

no 898.

Charta X. Diploma sua Ludovici.

In chartario col. 4. & in Tomo etum. 7.

1. Vir venerabilis Wolstene. Hinc patet, Wolstenu[m] iam prius Monachum induisse...

ab inimici finib; i.e. propinquis Wolstenu[m] qui ei hereditate ab eam auferre voluerint.

Fidelis Vassus noster. Fideles, ut notat specul in Beroldum, dicebantur ingenui...

2. detulit quoddam scriptu[m] nempe traditionis sue charta, de qua supra.

inf # i.e. Langewisa, Flurringen, Talshem

4. aliarq; s. reliquias ibidem recondens. Tylabus. s. reliquias continetur in quoda[m] antiquo MSS. Bibliothecae...

inclusive accipienda esse videtur ex eo, quia Wolstenu[m] sicut abbas ad Lauffen sic et alias possessiones, quas adhuc retinebat, pacipere debuerat.

5. proter illu[m] solum, quod ad Lauffen tradidit. In charta procedenti habetur: excepto, quod ad Lauffen tradidi...

Item quam ad Louffin aucta a Wolstenu[m] tradita ac postea ad Godeberto C. comitatu[m] esse testatur charta XIV.

Germanico habetur: inf gnomoniam ab eam, sicut in fine domi... Beroldus V. legitur hinc. sicut et in fine... territorij ad iunctu[m] termini et fines specificis designantur...

Marginal notes on the right side of the page, including 'fines et' and other handwritten text.

Hofen. Postmodum ait: ultra non gunt, sed non minus
 in castellaniam amant, unde cum quibusdam quibusdam...
 regni... deinde subiungit salicis...
 in libero et nobili germania, unde salicam pro libero...
 giali.
 Incepto dicitur fuit sensu, an ea - vel inclusive sit accipi
 Si exclusive, aut per terra salica intelliguntur
 ralia seu prout quibus ad alios priores spectantia...
 lo districtu quibusda fuisse, probate ex traditionibus postmodum
 tis; sed cuius vestigia nulla reperimus. Denotantur postmodum
 militibus seu nobilibus pro beneficio regi prostante in terra
 esse: in quibus Wolvenus nullum jus soluit, nec proinde in
 riam transferre potuit. Si inclusive, per terra salica in
 gi debent emphythoses, manibus etc. Consequenter quarum
 tu sola dominia ad Wolvenum pertinebat. per Manros
 e Roma allodialia per traditione Wolvenum Manro appropriari
 que mancipia seu homines proprius solbant locari...
 in successu autem e prioris... etiam in emphythosis
 retua sub centu annuo, prout colligitur ex antiquis documen
 tris. Quidquid dicantur, hoc concedendum iusto, plura alia
 agis supra memoratis Roma entissime propter iust. Manros supra
 to modo acceptis, quippe qui latitudine illius districtus
 aliqua adquirent.

manipia CCC. quorum nomina in sua traditione conscri
 sunt.
 ile apud Goldastu invenies l. r. p. i. charta 39. ubi post
 pleia traditionis scriptura subnectitur catalogo mancipiorum
 illo traditorum, qui sic incipit: Prout de illis hominibus, quos
 ista fecit, hoc est, Wintrolt, Rathlega etc. Plura autem hic
 manipia quam Manros recensentur, cum e illa successu prioris
 simpliciter, si poterant, singulis, sicut emphythoses vel manros
 signari. Sed alii erant coloni vulgo Brunon, sicut firmantur ad
 quaslibet et servitia destinatis, quibus in eam pars aliqua
 or fundi pro cultura assignari solbat. Ceterum duobus ad
 100 conjunctione et mancipia annexum terra salica, sicut
 excepto supra utraque erat. Ex quo ipso colligo, dicta particula
 cepto non exclusive sed inclusive denotare, nam ex statu ipso
 quati manipia ista Wolvenus ad Manrum tradita fuisse. Sensus igitur
 s, quod Wolvenus regis supradictos tradidit propter, seu ultra terra
 lica et mancipia, quo etiam tradidit.

De colligo, quod iam supra tetigi, sermone esse de mancipiis,
 universim sed de illis solum, quod ad districtum Turgavie pertine
 ant, nam hunc sola Wolvenus in presentis traditione Manro donavit,
 si patet ex charta procedenti
 lica veniens ad nostram curiam hoc Ulma.
 ia sunt discepta terra. In quo Wolvenus bone sua ad Manrum
 tradidit, traditionis charta conscribit quod denotatur per verba
 autem aut hoc actu habuit per r. quo charta traditionis Ulma
 presentis regi pro confirmacione Francofordie recepit, quod signi

fiatur in dato Diplomatis.

Cetera certis alia dicitur vilitiana, Curiam septuaginta
gia, Henricus de pindant vltro gallos, ex qto fuit etiam
Alma, iuxta Genum. Curia Vadian in chron. Mas. Palatia
Regale.

18. In denominatione nra atq mundiburdium omnia tradidit.
Beroldus v. mundibura. Jus clientelare vulgari nomine vocat
Mundibura, quod vix significat originem sicut in d. s. i. om.
advocata, secundum Ertellia in Atlante.

Hoc a traditio in defensione ac dominium regis, ut p
gitur ex Chabidonio et alijs, non e operabatur effectu, qu
honra ab o. aliena potestate fuerint libera, ita ut antiqua
pope Carolinga diplomata explicant, nec comes nec Episcopus ulla
iudiciaria potestas illud quicquam Juris haberet, sed ad cau
audiendas, vel ad vestigalia exigenda &c. Quod in su Ludov
nulo inferri exprimit in sequente novu. ut nullq ex suc
rites nostris, neq comes vel ulla potestas ad profectu Mru
latemp, illiq seu monachos illud consistentes, ubi unquam Epore
quietare aut aliqua molestia ingerere presumat &c.

16. Quatenus dicitur vito suo sub nostra defensione tenet.

Sicut Wolvenus Chruu cum suis possessionibus Ludovico, ita et
iste Wolveno contradidit pleno jure tenendum. hinc postmodu
Affian Abbas. Dnu Lou se nominat in charta seq. et kalis in al
alys agrositur in 12. 17. et 19.

17. Post eius discessu liceat monachis &c.

Ergo n solum temporale sed etia regulare Regimen ita comite
Wolveno, ut saltem eo vivente monachi n habeant potestate
alium proter ipsa Abbate eligendi. Hic ra dubitatur, an v
statim ab hac concessione Abbaticale regimen apprehenderit,
vero post mortem Godeberti postea subsecuta?

Prior sententia verisimiliter non nullis vira est, su ex pro
vanti textu, quo Chruu Wolveno comitit in Dei sententia
fidendum, su ex textu presentis per verba post eius de huc
discessu, qd inui videtur, nulli aptius electioni locu fore
post obitu Wolveni consequenter hanc a Epore hujus conce
statim regimen accepisse.

Stibiling standu, iuxta chronico Antwarto primu Einside
succesisse, quod Wolvenu Godeberto successisse aperit anno 8
cui documento in dulis fide derogare, reliquum mibi duertm
accidit, quod nec ipse qda nulla Abbatis vel Abbatis mentio
faciat, fecisset a hanc dubie expressa, si per hanc concessio
Wolvenu actualiter in Abbate instalasset. Ex textu a utroq
plus non evincitur, quia Regimen Chruu Wolveno ita comendo
fuisse, ut eo vivente, etia post obitu Antwarto, penes ipsum
fota circa Abbacia dispositio, ne monachis liceret, nisi post
veni etia obitu, aliu ex gremio eligere.

Caballu unu et scutu cum lancea.

annua hoi relagii
quo vocatr srodin
quid pexte vadiano
in chron: 1185.
Hec erant ordinaria dona Regibus debita in recognitione de
fionis. Pampplius memorat, eundem Ludovicu in conventu ubi
habito: forsan hoc ipso anno 856. in Mruo sangabentri ex qst
Darlun h. duos caballos, duos clypeos et duas lanceas. Imo.

iam Episcopi similia dona annua sibi reservarunt. et Anstis a se
fundatis, dotatis vel restituitis, ut exemplis demonstrat. Nabilonij
anno Hen: ad an. 886.

re procepta auctoritatis nostro
habiter l. i. c. 5. De Ho: sigl. ait; Diplomata ita dicta fuisse procepta,
quod in futurum dabantur, ad distinctionem Iniculatorum vel Evictorum,
et dabantur in proceptis tale igitur proceptum est proceptum diploma proci
turo tempore velitura.

de Mansionibus querere.
saldus v. n. s. p. Mansiones sunt sicut vulgo dicuntur, in procijs
vitis, et Anstis antiquitus constituta. sicut mansionarii sive mansiones
abantur ea loca, in quo quis jus habebat divertendi et hospitandi.
et jus imprimis competit Magnatibus ac Patronis in Anstis, quod
et advocati, non solum dicitur in Anstis, sed et scilicet possunt dicitur
in Anstis, sicut in legibus, in Anstis, sicut in Anstis, sicut in Anstis, sicut
in Anstis, et si quod similia cetera existunt. Hinc etiam teste Nabilonij
anno l. 5. c. 3. n. 3. De Ho: sigl. dicitur Diplomata dabantur
his et vel evictis a Principe, ut publicis vehiculis, mansionibus
viciis uti possent. In hoc igitur punto tam sumptuose quam oneroso
pensavit Ludovicus cum Rhenaugia.

post Abbate in itinere proficere.
Proxima causa Feudorum conferenda fuisse, ut Beroldus verbo Ch:
l. Reges, qui sedem fixam non habebant, sed ab uno ad aliud Palatium
iradebantur, vassallos haberent sicut itineris, imo et expeditionum
licentiam e. licet enim teste Nabilonio in annal. Hen. Carol. c. 1.
ormatio capitulare ediderit, ne imperatorum Episcopi et sacri Ministri
militiam ire compellerentur. Ludovicus sicut pater eius filius distincti
in luit in concilio aquigranensi inter Nabilia, que dona et militia
nol facere possent, vel que dona sine militia, et que nec dona nec mili
sed sicut orationes pro salute Imperatorum et filiorum eius ac pro sa
litate Imperij. Quia sumptuosum a fuerit hoc iter hostium, ut licet in
fidus in vita sicut jaldi; colligitur ex sicut sicut, sicut sicut sicut
lli Frederico Imperatori pro redemptione unius itineris in Italia
tulisse 350. marcas argenti. unde conjetur, quanti momenti fuerit
se Ludovici erga Rhenaugia gratia per se, nec in itinere proficere
presta: plane ne sciorum de procijs magis Nabiloni, tam insignia pri
legia impetrantis sollicitudine, an Ludovici concedentis magnificam Libe
litate: que tamen magis elucet charta XVI.

post servos ipsius Anstis variis constringere.
simile fere nostro Diplomati est illud Caroli Calvi. Nabilonij Compendium;
anno 877. datum apud Nabilon. l. 5. f. 404. ubi inter cetera sequentia
tulerit: sicutimus denique, ut profecto res omnes sub immunitate et sui
ionis nostre defensione consistant... Ita ut nemo Fidelium nostrorum
vel quilibet ex iudiciali potestate in Ecclesias aut loca vel agros
vel reliquas possessiones... ad causas emendas, vel preda aut tributa
exigenda, aut mansionarios vel paratos facerendas, seu fideiussores
collendos, sive hinc tam ingenuos quamque et servos super terram ipsius
manentes distringendas, impediatur.

Ex legalibus servos constringere vel distringere idem est ac in ius
vocare, ut testantur nomenclatores sicut. Per servos autem non debent

intelligi famuli seu servitores claustrales seu rustici seu subditi, non
ut ait Mabillon: in unal. Ben. ad an. 841. nam per ea tempora
erant Terri Gallica ad eaq. Monasteria, quae erant hñs in rusticanis
villis et prediis. In his igit. verbis, ne seruos cogitantes
functio privilegium de non excoando, ut cuius hñs proprii vel subditi
in villis et prediis Antij ubiunq. sitis non poterant trahi ad ordina
tribunal, unde et juramento ipsoru scilicet S. in Gobi fruis luffm in
seruam reperitur, S. p. in An. y. p. 11. ad hoc 10. p. 11. p. 11. p. 11.
S. in Gobi fruis - p. 11. Hoc Privilegium in casu emergenti contra iudicia
Monachale Reggoviense a curia Retwilana per sententia confirmata
ad executioni mandatu est.

23. Pro nobis et conjugis proleq. nostra.

Stumpsius duas Ludovici conjuges nominat, prima Hildegardem
quellstria de Badenpurg seu althoff: altera Hemanem, quae obijt
die 6. Feb. an: 876. Sepulta Reginoburgi in clivis virginis a se con
fructo, hanc Raverus in Bavaria sancta titulo beate veneratus. Felix
des port. se reliquit Ludovicus. Ludovicus Regem Francie orientalis
Lionio, Thuringie et Frisie, qui obijt anno 882. Carolomannus
Regem Bavariae Austrie, Carinthie, Sclavonie, Bohemie et Moraviae,
obijt anno 884. Carolus crassus Regem Suevie et Lotharingie, postea Im
peratorem, miserè obijt anno 888 die Jan. 12. Proter hos Pipinus
mortem Parentis Ludovici defuncti. Felix Ludovici Hildegardis, et Be
tha, illa prima, hoc S. J. Felicius et Regula Tiguri abbatissa.

24. Annuli nostri impressione.

Mabil. l. 2. c. 10. n. 5. cum ad annuli sigillariis nodu confirmate essent
prima Diplomatica Regu effigies, imo fortassis annulis ipsis exprime
rentur, hinc nos obtinuit in annuli matio in diplomatis passim recepta
esse. de diversitate a haru effigieru sui discurrat Dom. c. 10. p. 11.
Sicis reges h. e. Merovingii plurimu usi sunt annulis, in q. non
sunt in circulo ad imagine descripta exhibet, p. 11. p. 11. p. 11. p. 11.
ultra collu, quamquã et circularis inscriptio aliquando fuerit omisa
Eiusdem rationis sunt sigilla ad scriptis, imago ad dextru latq. con
folis est image nostri Diplomatici. In ista sigilla h. capellurum amplius
sunt dimidiata copie. sequentia integre sententia in nosm. saluatur
restis othoriana et Henriciana.

25. Actu in villa Francofurt Palatio Regio.

Mabil. l. 3. c. 60. Francofurtu inter vetustissima Regu Francorum Pal
tia: quo loco Ludovicus Germaniae Rex anno 876. V. Kal. Sept. nos reges
26. data II Idus apr. anno XXVI Regni Hludovici Regis in orientali Fran

Quid regnu
Francie
habet.

agnoscenda existit noster, qui dum nullam Epocham regni Francie
italis notitia habere, annos regni Ludoviciani semel pro semper ab
anno 842. calculando, in chartariis adiecit annu Franc nationis 842.
nova per errorem acomodarit annu VIII et idem S. quippe qui iam
precedente anno 837. de 13. clor. decessit. et vero annu Christi non 842
sed 838. hic aspiquanda esse probant septa argumenta.

1. cum sit exprimate regna Francie orient. applicanda est Epocham
ab anno 838. unde hanc annu Ludovici regnantis 13. incidit in annu 858.
2. In hunc ipse annu refert Mabillon: Diploma Ludovici Marie Tiguri
data anno XXVI. regni in Fe. or. Indict. VI. cu hoc Huny dixerimur, quod
II. Idus apr. de 12. eodem, hoc aut posteriq. XVI. Kal. May. i. e. da
16 April. sit edita. S. hanc Epocham Fe. or. nescio admittendu esse,
videtur in Diplomate S. Ludovici seu charta XVI. 4. Indictio VI.
nequaquam convenit anno 858. sed 858. 5. hanc ipsa aspiquanda fuit Chronista
Sinsidensis, qui hanc Presentatione traditionis a Wolfrano Wala facta
asserit, die 23. Jan. seu XI. Kal. Feb. juxta charta precedente Anno 858
Diploma a istud Francofurti die 12. apr. seu II Idus eiusdem sedatum

ulmo

verum uniformis et eadem ubique non servabatur ea de re disciplina.
 res in Regula sua adeo non putavit Abbatis testamenta Monasterio
 fessioni repugnare, ut rem quasi receptam aprofat. ut prohibet in
 ut Breves donationu factos a Fratribus Egoie mortis suo Abbas in
 testamento suo. In cuius excusatione adduci potest codicis Theodosiani
 Auctoritas, ex quo etiam monachos testabiles fuisse intelligit.
 et subsequens. Seculis mox et XIV. hoc testandi licentia
 Rom. l. b. f. 499. addit proceptum. Papii Regis, quo Fulcrado Abbat.
 Brora ab eodem sibi comissa restituit, ac ea testandi dandi vendendi
 mutandi v. ad loca sancta delegandi tribuit facultatem. Et vero Fulcradus
 dum postmodum res omnes suas Basilicis. Eugenius tradidisse, testatus
 idem auctor in Annalibus Bened. ad an. 1147. Item ad an. 1147. addit
 duplex testamentum S. Wicardi Abbatis. Si iam scripsit decessit per
 ramus, invenimus monachos, olim Rhenocenses, circa vitalicia sua
 annuas pensiones ex camera seu decima liberam disponendi facultate
 retinuisse, vineas comisse, testamentis condidisse, universaria pro re
 animo. no fundasse. Quo conductivo perduravit usque ad Reformationem
 introducta, annu videlicet 1503, quo seculia singularia, et rotuli partiu
 lares conventus, curtorio, cantorio, extraditi, reditusque in una
 sub administratione Abbatis redacti sunt.

7. Wilbertus comes.

Wilbertus, Adelbert, Adelpreth, Adibrecht synonima sunt, ex codicibus Gali.
 apud Soldatum. Fuit Wilbertus comes Turgovio ad huc a. 875. quo
 Champfius seniore vocat, unde collige, hunc esse, qui iam ab an.
 838. Turgovio profuit.

8. cum consensu advocati.

etofat Scholinger in Vadianu, sine manu advocatorum. Abates nil
 ratificare, tradere vel cambire,

9. Wicharij.

In hic res Wicharij Frater Ruperti Ducis Alemannie, qui 3. du. Augusti
 vixit sub Ludovico Germanico et Carolo Crasso, Martiumque Lucerna
 e restauravit, incerta quidem, si in improbabile, cum fuerit agnatus
 Wolvenj.

10. Anno 778. Hilderici regis, amotti Arioni P. II. ab Incarnat Decal.
 concordant anni Ludoviciani, non vero Hadriani, qui electus est anno
 867. die 21. Oct.

Charla XII.

chart p. 5. col. 1. tom. fol. 15.

Traditio Adibrecht.

874. id. Contra auipiam Loui Garos.
 sorte est. Loui Garos, quon Pichius scribit esse in Alrino spist. ind. Gen.
 opissat. quon Gont. Gyon Moy. Bradt. ind. Mont. p. 104.

2. diebus vite meo tantum tenendum.

Adilbertum Benefactoribus connumerandum esse, arguo non solum ex
 quod plus in Gurburila dedisse, qua in Loui Garos accepisse videatur
 ta etiam, quia hunc esse Loui Garos non ultra dies vite suo tenendum
 sibi condidit, more aliorum Benefactorum su procedentia, qua subsequi
 sum.

3. Anno 872. Ludovici Regis, Indict. VII.

Non concordant anni cu Indictione, id enim in annu 872. con
 vident, ista in annu 874. hunc posteriorem tamen signandum esse arbitro
 eo quod alias frequentes errores circa annos regni occurrant.

Charta XIII.

15. 159
F. 875.

Traditio Winithere.

In chart. p. 6. col. 2. * in d. 10. fol. 16.

transitorias rerum contemere substantias.

non solum piam notitia Benefactoris, sed etiam affectu aspirantis
in ipsum Anstij.

Winithere.

Catalogo Langabensi habetur Winithere clericus ordine Vigering septing

De non dubium quin hic ipse Winithere propositum fuit implorerit

Villa Paemundinga, tam apud

Phandingen apud Crutalton lishbunje A. 1499. g. aliqui p. lishbunje

puta nit. respondit eor. ty.

de unte molendinu. 2. abq. de pratis ad una carradam, unte giornale

Sillon in ann. ber. ad an. 859. adducit charta, in qua habetur; De

se carrada una ex s. d. y. o. l. et in append. in tom. 3. unmal. f. 66.

oli calsi proceptum, in quo habetur: De terra arrabili giornales viginti

re usato in terra triginta. Hinc Goldastus carrada bene interpretata in

2. 10. Journale idem putat esse ac jugera non p. g. r. o. l. l. s. i. t. u. l. a. n.

agri portione, que uno die arari solet.

de diebus vito med. e.

temp. molendinu, istud giornale et carrada feni, sibi ad dies vito fructu

reservati, reliqua vero maneat quidem sub sua dispositione, ita

er, ut usus fructus ad Anstij pertinet.

molendinu p. d. u. o. p. s. i. c. u. l. u. d. e. r. e. l. i. n. q. u. e. r. e. t. i. n. A. n. s. t. i. j. p. e. r. m. a. n. e. r. e. q.

liquisse et permansisse, codigitur ex d. u. l. i. s.

obum Fratra annona.

na idem t. o. d. e. u. e. h. o. d. i. e. p. r. o. b. e. n. d. a. s. e. c. i. b. u. s. a. l. i. c. u. i. d. e. s. t. i. n. a. t. q. u. e. a. u. t. e. m. s. i. c. c. o. g. i. n. u. s. i. n.

nitharus, sculo derelicto et transmissis rerum contemere substantijs tri

em sibi reservavit Anona. Procul dubio, ut quotidianas facere cla

pinas possit. In huius confirmatione scribit, quod Goldastus memorat f. 2

i. De fraternitate sibi, ubi refert confederatione Fratri Langabensi

Ep. constantiensi Conrado A. 908. renovata, cui illi constituerunt

ma Fratrius constituta, pro salute corporis atq. ad eius pauperibus

vidie eroganda. Similiter profandgeri Winitheri q. r. o. t. e. r. p. l. u. r. e. s. s. i. b. i.

ationes reservasse, non pro sua sed pauperum necessitate.

ius canonici sibi p. a. n. n. o. n. a.

nachis in Anstij's etiam canonicos onixisse, passim demonstrat. Notat: in

nal: ber. e. g. s. u. m. a. d. a. n. n. 815. loquens de Basilica s. Martini apud

ronos scribit, alios se monachos, alios se canonicos jam regnantem carolo

ipse, donec tandem circa ann. predicta ad instituta canonicum des

kerint. canonici a sunt clerici seculares, q. b. offeruntur claustrales

quit Goldastus f. 104. Tales clerici erant apud. s. s. l. a. b. u. p. r. e. s. b. y. t. e. r. s.

hmari, Presbyter s. Oswaldi. dicuntur a canonici, p. i. n. g. t. c. h. e. l. b. i. l. o. n.

cia, licet sub obedientia s. l. a. t. i. s. v. i. v. e. r. e. n. t. n. o. n. t. a. t. a. s. t. a. t. u. t. a. a. l. i. q. u. a

regularia sed 2. a. c. a. n. o. n. e. s. v. i. d. e. b. a. n. t. N. e. c. e. p. i. a. v. o. t. o. s. t. a. b. i. l. i. t. a. t. i. s. e. r. a. n. t

Arsti, et patet ex capitularibus Ludovici Pij pro puellari Anstij

quid apud Pictavor, in q. septimū precipit, ut clerici, per omnia

dicta gratiae s. crucis honeste et perfecte obediant; sin autem,

cleri discedant. Tales a clericis seu canonicos fandi poris, Anstij

huic non dequisse, probat s. e. s. t. y. r. o. t. e. r.

et sic in quis existimet: Winitheria ut meru clericu et non ut monachu

in studio contrarium ee, nam in catalogo Sanguensis inferioribus
 qd fuerit mag Fratrum Renovandium, quibus certe accensendi non sunt nisi clerici
 canonici, id est nec statuti regularibus, nec iure stabilitatis adscripti. Sed notandum
 dicitur perfectius quia canonice demandat in studium sonare
 detur. Sane et habili dicitur e. re. dist. f. 5. 28. ex quod diploma
 li. calvi arguit Hincmasu Presbyteru fuisse monachum, quod in isto
 dicatur sua pro distino amore contempserit, ut celestis grato qd
 stationi inseriret.

9. No xxxiii. Hlu. Reg. VIII. Id. oct. die. sub.
 Si dies natus fuit celebris fuit dies nobilitatis, ergo dies non erat dominicus
 cum lettera D. que erat dominicalis anno 875. cu quo et congruit
 annus xxxiii. Ludovici.

A. 876.

Charta XIV

Concambium cum Gozberto Comite.

1. Viri illustres Wolvene.
 Hoc illustre prodicium suspicione quibusda ingessit, quasi Wolven
 Abbas secularis tantu fuerit, non regularis. et non legerunt ista
 habilitate l. r. c. 3. de re dist. ubi sequentem hac de re sententia
 pronuntiat. Postquam Carolus M. adeptus imperium, sum demum Abbas
 bus precipuis attributus est titulus Illustri, qui fere secularis
 habitus fuerat. In annalibus vero Benedictinis multas hinc inde
 chartas producit, in quibus Abbatibus regularibus titulus Illustri
 attribuitur, ut Hrabano Mauro Fuldeni, ad an. 838. et Marcaro
 Prumienti ad an. 839. unde ex titulo Illustri, notatens sequi
 quod Wolven non fuerit Abbas regularis, sed potius qd fuerit
 Abbas precipuus.

2. Michi Karolo Hludewici filio.
 Intellige carolum trasu postea rege et Imperatore.

3. Acta in Achinza.
 Habill. ad an. 858. refert, qd tunc Regem Ottono Einsidensi dicitur
 villa Achinza: in margine autem notat Bisanz.

4. Torino Carolo precipiente.
 Habill. l. r. c. 6. n. 5. Dominoru noe vocabantur Imperatoru filij, p
 ni et Regum?

5. Revertente
 Id est, confirmante et stabiliente in possessione, ut explicat Goldast
 hinc ortum nomen Investitura.

6. An. In. Dec. lxxvi. Hlu. xxxvi.
 Anno incarnationis rite accomodatit copista annu quartum Joanni
 VIII. at error irrepsit in chronologia regni Ludoviciani, non enim x
 xvi sed xxxvi. uerat. Porro hoc ipso anno et mense augusti die 18
 Ludovicus Caroli Pater Francofurti obiit. Sed de hac chronologia
 vicinia sunt in charta XX.

7. In ius propriu.

in Hohenstetyn, excepto p.
Ar: Arn. In ianua gisand pign. In im altm buey pinn uobere
gignit undt ungen baron pnt avo rton, In xrb rinf dem gottfrid
a ianua irsa & mull soggen hnt yonjen. Et ipa ab a fandy p p
m d rinf vintum ant gottfrid Roman.

Ani 976. anno V. Johannis P. VIII. regni Domini caroli regis II.
corat annis II. Carolus pigit cu Anno 974. et confirmatur ex diplo-
e quoda eiusdem caroli apud Mabiloniu in annal. Ben. ad an. 880.
ita clausulatur: Data XII. Kal. Apris: anno Incarn. Dom. 880. Ind. XIII.
regni regis caroli in Francia IV. in Italia I.

in Adilberko Mho Dominio.
Dominiu seu Mabilenses dicebantur, qui presidebant publicis Placi
sente Salomone Ego.
Rhodas hic litta. Salomon I. obiit a. 473 Salomon II electus est a.
5. Presenti a. 874. Gebhardus proficit. Quomodo igitur Presente
none: difficilis est solutio, si referatur ad doctrinam a Mabilonio scrip-
n 73. Si probabile sit, si charta donationu frequenter multo post ipse confirma-
aliata, nepe chartas donationu tria distinguenda sunt & p. a.
fuisse. Quoad present, ipsa concambiu tria distinguenda sunt & p. a.
uo concambiu initu et charta desuper confecta fuit presente Ego Salo-
e, quod contigisse necesse est ante obitu Salomonis, qui contigit
73. & du quo iusta charta XII. Partes contrahentes ab Adalberto
pe de possessionibus inuice permutatis interdicti sunt, a. 876.
si probabile sit, si charta, compilator erravit in cybris, a. 873. vixit
hui Salomone: aut deniq si charta, predicta ipse Francio
nialis uhibear, a. 869. & hui deniq ipse est, quo Carolus in rex
no iuo concambiu confirmari, charta qd ista plausibilioribus verbis ro-
nari fecit pro maiore stabilitate, a. 878. Presentia a Salomonis,
contractui primitus sua comodaverat auctoritate, et si interea
inisi, non erat omittenda in confirmatione, quod ea ad maiore conste-
firmitate spectare videretur.

Charta XXI.
Traditio Walgeri.

A. 888.

ger
tra hantem in chartario nostro legimus nomina propria, ab initio vel in
io litteram W, longo ou Greco persimile exhibentia, ut Ego Walgerus
ger. Resuper Mabilonig hi dixerunt in annal. ad an. 1011. apud Germa-
veteres, proclive est, ut nomina propria, quo a littera O iniungunt,
erscripta habeant littera W ut ad alterutro modo nomen pronuntietur, ex
Recentiores una syllaba continua asseruerunt: sic Walrici vel Walzici
non efficitur pro eo quod littera W asseripta est littera O. ista idem
his autem nihil insuetu, si lou ou, uo pronuntiar audiamus ut cuantio
e dubito, quin et veteres Germani uniuersim sic pronuntiarint.

Coniung mea Ymma.
Coniung et coniuu inscribendi albo Benefactoru. an porro hoc ista
Imma, quo in mss. quoda legitur Imma & c. i. c. e. s. Laita seu Bene-
rix aut Prebendaria, alibi determinanda est. Salte Walger iste con-
qui in catalogo Sangabendi ordinae p. 119. a. u. r. r. i. t. cum charactere. Prop-
yperi, na istu ia sub Abbate Wichramo ut conuatu dixisse aut recte
ius derivasse necesse est, iuxta alibi dicenda.
bi novo Gopertz proesse dignoscitur.
isse qui concambiu cum Wolveno fecerat. constat id ex charta. ~~...~~
III. ubi loca quoda in illo concambio acquisita rarrur, transit ad Mariu.
uisse Abbate seculare seu comendariu Danaxat, quia ex eo precipue em-
e d ritarur, quod habuerit filiu Folckere & ad dum audio Gopertz

166

ipsum in charta xxiii de se attestante: ubi ego licet indignus Abba gregi dei
propre videor, in alia longe sensa videtur. Imprimis enim ex allegatis verbis
constat, Godepertum non solum curio quoad temporalia, sed etiam fratribus quoad
regularia profuisse. Non autem auctorem a seculo est, Personam seculari seculi
cali regimen regulare commisit fuisse: quod multo magis ab ipsis fratribus, quibus
ius liberum electionis ex Privilegio regis competebat, factum esse presumi potest.
Meritis famen Abbatiale nomen, etiam quoad regulare directione subinde
mandatum fuisse, constat ab exemplis S. Othmari, et Grimaldi qui propterea ab
Eckehardo apud Goldastum vocatur Abbas canonicus. at qua facilitate quis
dixerit, Godepertum iam provento statibus virum ad statum clericalem conuulsum
eadem et meliori ratione dici ego, cum p. exemplo Woltoni, Monachum induisse,
saltem a fratribus in Abbate electum fuisse.

4. Agilsharum et Zerinwilare.
Agilsharum vulgo Egilsharum in Turingia: Zerinwilare non procul a Wylle.
Goldast refert charta 7. 5. p. 29. actum in Zerinwilare coram Marci S. Galli
Abbate Ordone.

5. Beneficium in slate.
Luo titulo Eginno in beneficium accepit, non facile capio, certe non per non
fuit, alias Wadalger non potuisset eius usum fructu vendere eius usum fructu
ario seu beneficiario sibi dcondicare: fortassis Eginno accepit per modum
carj ad nutum revocabilis, de quo cononistis, quod deinde Wadalger accepit
per modum precarj ad dies vite sue et coniugis.

6. In Basilina eiusdem loci.
olim moris erat, ut, qui Marci vel alij ecclesijs donare voluerit, solum
donationis manu propria confirmaret.

7. Anno I Arnolphi Regis: a. II. Stephani PP. V. xv. II. Jul.
Carolus Crasus depositus, et non Arnulphus electus, anno 887. in novembrio
vel ut alij volunt, in Januario anni sequentis. Idem dies in mg Junij primo dno
Arnolphi inuenerat. Erravit autem, ut plerumq. solet, in annis Pontificij in
Stephani creatq. in Pontificie erat iam anno 885. in crajo, iuxta recentiores
ristas.

Charta XXII.
Traditio Goathere.

A. 892. Anno V regis Arnolphi: VI. autem Stephani PP. V. Febr. Febr.
Concordat annus 7. Arnolphi cum anno 892. 9. Febr. non item annq. Pontif
iq. Stephani PP. a cognita directus, qui putavit vel Stephanum anno 896.
vel Arnolphi anno 886. aut initio anni 887. fuisse electos.

Charta XXIII.
Traditio Godepreht Abbatis. in Jo. VII.

1. Ego itaq. Godepreht.
vive charta XXI. n. 3.
2. In Louis Lofin et Morinvalle et Harlingen.
Morinwilare et Harlingen per concambium a Wolvino accepit, quibus hic sup
Kanner: moeloni dicit proprietate sua in ipso Lauffen.

3. De hoc alibi dicitur. charta XIX.

4. In chartario habetur Folkerus. Invenitur etiam in quoda calendario MS. De
19. Aug. Folkerus m. Forran ipse Godepreht filij adre in possessione religio
sua.

5. S. Walperti C.
Sul. Arnulpho Rege vivisse Wolbertum Langravium Turingia, sexantus Hung
et Iseling. Hunc Wolbertum Junioem puto respectu Wolberti Senioris,
de quo super.

peritus Monachus subscripsit. catalogo Langalensi habetur Luitprecht, sub. 1122. qui probabiliter
us est, qui a. 885. vixit sub Wichramo Abbate. Hunc igitur ipsum esse
chartam presenti subscripsit, non est dubium. Fuit autem Luitprecht
lariq. seu cancellarij Marj. Maria enim suorum Angula habebant notarios
ancellarios ex proprio catu, qui instrumenta omnia publica, ex institutione
a conficere solebant, ut scribit Mabill. l. 2. c. 4. n. 5. et l. 2. c. 13. allegat
li. 1. capitalare primu. anni 805, in quo statuitur c. 2. ut unusquisque
Abba et Comes sui Notarii habeant. ut autem Notarii ad id non lice
passim et promiscue conscribere chartas, sed certi et delegati muneris ea
illas erat qua Abbates et Advocati regij ea etate non nisi clauicis con
bant.

In. Decem. Regis Arnolphi V. XIII. Kal. Jul. Die Dominica.
Dat. annus V. Arnolphi, nec non littera Dominicalis A. cum die iij. Junij
1192. qui erat bissextilis cum littera Dom. BA.

Chartaria. p. 3. col. 1.
Loc chartario quodam alia proter superiora loca inseruntur a Gozperko
eta ut in ova, Bueltingen, et Eheim, cum Basiliis et rebus Ecclesiasticis,
cipus, nollandinis, quod sunt alia vivisse aujpienda sunt, quoad iura
siastica prociue Rheinheim intelligi debere, probabile est.

A. 898.

Charta XXIV.

Traditio Herluith.

In chart. p. 3. col. 2. * in Tomo f. 23.

remedio animo meo.

Benefactor.

Ha.

In chart. p. 3. col. 2. * in Tomo f. 23.

Charta XXV.
Traditio Pabonis.
In chart. p. 8. col. 3. * in Tomo f. 24.

A. 912.

est inter Benefactores recensendus, cu meru concambiu fuerit.
sala in pago Alagowe.

ina hic loci donatione fecerat Rex Ludovicus an. 870.
enore meo Wolwino.

Dartus l. 14. 253. Senios Italici signor, Hispanis Kennor, Francis seigneur
Doming: hinc in vifa b. Finhani, hunc Senios ley in proprio Marjo. ita 914.
hac auceptione vocabala Senios frequenter legitur apud Mabill. ut ad ann. 857.
riori seu domino calmentensi. ad an. 1010. ut habitantes in vico Feliciano, qui
jure Marj erant, nulla alia Seniore seu Dominu in ipso vico agnosant. Pro
pue a Seniores vocabantur domini directi, respectu suoru vasalloru.

Villa Ostrolvingen.
nneri quodam alia postmodu Marjia recepit a Bertholdo de Flako.

no ab An. 912. Conradus Regis I. mense Octob.
radus electus, anno gii. circa fine anni, na quu Iselinu an. 912. die 29 Octob.
huc erat in Conradu. Eravit a copista nominando Thastariu II. pro III. qui
atus est secundu Bejrlinck et Iselinu anno gio. Tom. Desing vo. 1. gii.

Charta XXVI

Diploma Othonis Magni seu Primi.

In chart. p. 4. col. 3. * Tomo No.

A. 973.

Circa Regem Othonis Magni, eiusq. coronatione diversarum sententiar,
multo autem magis circa obitum. Sed de his infra in Chronolog. erat

autem Henrici auctoris filii nati major.

- 2. Episcopus Conradus.
- 3. Conradus electus a. 925. obiit a. 946. 6. Kal. Dec.
- 4. Charta impetravit serenitatem
- 5. Ex quo nonnulli arguunt Conradum hoc Episcopo Abbatiem Rheingilensem
- 6. nihil strasse: accedit quod omnia reliqua diplomata nomen Abbatis exprime
- 7. propter duo sola Othonis I et II. manifesto argumento sunt & ipsius manibus
- 8. alium Abbatem Rheingilensem protulisse. Sed de hoc rursus in charta seq.
- 9. Sicut chartarum textus enumerat.
- 10. Rursus diplomata Ludovici Regis.
- 11. Abbatem eligendi.

Ex anno 925
 ubi Conradus
 deo nonnulli
 protulisse
 in charta
 impetravit
 a. 925
 obiit a. 946
 6. Kal. Dec.

Quia Conradus tam sollicitus sit pro conservando iure stirij quoad liberam
 signorem Abbatis; evidenter patet, ea non levis intrusisse aut stiriam
 propterea vindicare aut subiugare stultissime, sed potius ob viro sanctitatem
 uterque proclaret a Fratribus Monte assumpta esse.

7. Signum Domini Othonis Magni.
 8. In charta Wilhelmi, Imperatoris Archiepiscopi Moguntinensis a. 969 usque
 cui in Archiepiscopo sedu successit Wilhelmo, Electorali dignitate potitur.

9. Constantio.
 Sumptius testatur constantia iam fuisse regiam v. d. Dagoberti, qui Episcopus
 patris huc transfudit.

10. A. 943. Kal. Sept. id est die 17. Aug.
 In Otto Magnus iam nonis seu die 7. Maij obierat, prout Schaffnaburgensis
 cum sequenti Bueling, Mabillonius, Iseling alij tradunt, ut siq. graviss
 villationis reu est Diploma nostrum: unde factu fuisse autumo, ut ce
 regia eadem tanquam spurio detractu fuerit. At cur non potius sequimur
 pergens et Albertu Stradense obitu Othonis in annu 944. referentes?
 cur non Crania, antiquo historio, teste ipso spontaneo, exactissime indagat
 rem qui hanc posteridem opinione duplici suffulcit argumento. Admitit ig
 diploma Othonis M. i. hinc constantio, eode die et anno, quo nostrum Episcopi
 ensi datum. En simile per omnia nostrum Chronotaxin! Dagobertum in 1879 reg
 Othonis in anno 943. obiit a. 946. 6. Kal. Dec. in xv. indiction, in d. m.
 auctor conclusit, Othone anno prima sequenti a v. d. excessisse. Et merito:
 quis enim credat, curiales et hereticos surium diploma consingendo in una
 prorsus Chronotaxin condensisse? altera arguunt de sumit prolatu aq. auctor
 ex B. W. Schio, qui tradit, Othone S. Valerio a. n. 943. die 4. July defuncto in
 Episcopatu quenda nomine Henricu substituisse; ergo saltem quod Otho iam
 die 7. Maij eisdem anni obierit. Deniq. ex ipis auctoribus constat Otho
 nonis optimu in re nostra argum eruitur. Lego Mabilloniu in ha scribit
 sem: An. 943. Otho Italia egressus Tuebingurgi Pascha celebravit, Ascen
 onem Merseburgi, Pentecosten quo incidit in die 10. Maij. Minilevi
 ubi nonis Maij i. e. die 7. expiravit. ne sibi hic Mabillonius contradicere
 videatur, benigne explicandus est in hunc sensu, non quod Otho Pentec
 costen mimilevi actu celebraverit, sed a nimo celebrandi idem se confes
 sione ibidem preventus fuerit. quid quid sit de hoc, collige saltem, Otho
 ante Pentecosten non potuisse esse constantio. Jam vero Bueling ex
 preste scribit, eode anno 943. Othone una cu filio constantia impu
 sse; quo igitur anni tempore? certe non nisi sat longo post Pentecost
 si locoru distantia Regiisq. ubiq. negotia spectentur. Ergo in Augu
 prout docet Diploma nostru.

in charta
 a. 943
 obiit a. 946
 6. Kal. Dec.

10. Indictione XV.
 Error hic intervenisse videtur, tam Indictio XV. ia precedente anno incl
 anno autem 943. fuerit Indictio I. Sed nunquid huiusmodi errores obesse

Handwritten notes on the right margin, partially obscured and difficult to read.

sunt veritati Diplomatum, nequequa, inquit, Mabillon, C. 2. c. 6. cum in 20.
 incertis Diplomatum nonnullis, quo vidimus, quida occurrant eiusmodi
 iores defectus. unde et Besoldus pro regula statuit, si dubitetur de erro
 anno Domini et de Indictione, magis presumendum errorem in In
 dictione qua in annis Domini. Huiusmodi errores in cyphris, presertim
 no circa Indictione frequentissime deprehendi in variis Diplomatum
 Authoribus allegatis, etiam ipsius Ottonis M. ut apud Mabille an. 946.
 I. cum fuerit VII. aliud an. 946. Ind. VI. cum fuerit IV. apud Mai
 nium an. 946. Ind. II. cum fuerit IV. aliud an. 952. Ind. VIII. cum fuerit
 aliud eodem an. Ind. V. pro X. Hi sunt adeo evidentes Notariorum
 ores, ut ad rubrum Indictionum genus, de quibus Ratin dicitur sum,
 cui possint. nec tamen hoc in variis Diplomata propterea ut suppositi
 quis rejecerit. unde et si etiam in presenti Diplomate erronea
 intervenisset Indictio, nihil in authenticis ipsius derogare deberet.
 Nilominus ut nostrum Diploma etiam ab hoc errore vindicemus. —
 eandem Indictione triplix olim in usu fuisse: Pontificia, qua Ratin
 e Januarii incipit, constantinopolitana, qua a kal. Septembris, et
 stantiniana seu cesarea, qua prima ab VIII. kal. oct. seu die 24.
 4. incipiebat, et Germanis potissimum Imperatoribus in usu fuit, licet
 a sub his esse Chabiborio, Notarij seu cancellarij novo hoc novo alium
 dictionis genus adhibuerint. Et vero inter Diplomata Ottonis M. quo
 reperio commune seu Pontificia, alia vero cesarea preferentia
 dictione, ut apud Duderum Diploma datu Martio Einsidensi VIII. Jan.
 939. Ind. I. erat autem Pontificia II. aliud de an. 966. IV. Ind. aug.
 VIII. erat a. II. Item apud Mabilloniu datu kal. Jan. an. 949. Ind. VI.
 n. ep. VII. apud Mabilloniu datu an. 950. XVII. kal. aug. Ind. VII. erat
 VIII. aliud an. 966. IV. Ind. aug. Ind. VIII. cum ⁴⁸² Pontificia. Simili
 ratione dicendum est, in nostro Diplomate Indictione cesarea adhibi
 n fuisse p. xv. quo valuit usque ad 24. sept. quo demum Ind. I. / quo alias
 su Pontificia jam a primordio anni currebat, incipiebat. Hoc fusius
 vindicanda Diplomatis innocentii.

anni **XXVII**. Imperij XIII.
 videtur Episcopo Ottonis M. sicuti et variis authorum sententiis. Successore
 Pape declarata quise anno 936. tradunt Panvinig et Iseling. Aquisgran
 onatum aliqui scribunt an. 937. alij 938. et rursus alij 939. Mediolani
 ona ferrea coronata anno 961. tradit Crusig. Romae a Papa an. 961. Pon
 sing, an. 963. Pon cruxata et Iselinu. et sic mirum, cum ex oblatione vari
 um Diplomatum nihil certi erui valeat, aut quia Notarij non una constant
 ncha usi, aut quia minus brevis fuerunt de exacta calculatione annoru
 gni et Imperij, qua eorum incursio illis seculis passim notare licet. In
 charta presenti videtur Episcopa regni desumpta ab anno 939 vel certe 938,
 perij vero ab anno 961.

anno I. Bened. P. VI.
 une in chartario adscripsit compilator, et bene, na Benedictus VI. creaty
 anno 972. die 20. Dec.

Charta XXVII.

Traditio Thulonis.

In chart. p. 9. col. i. x in f. 24.

1063.

Pro remedio animo
 Ergo Benefactor.
 et paderborn.
 Carta hoc est donatio.
 superius nepos Monachus.

superius seu wiprast. habetur in necrol. sang. interpolatus wiprast. Abbas, non

n. legendum wiprart, nam veteres i di s scripserunt per A. et de dabin,

4. Ad necessitate suam redigat, quatenus ad mentem Monachorum.
Si Thueto ipse sibi reservasset usum fructum, satis fuisse fensi regula
c. 59. et quia usum fructum Regoli Monacho reservavit, quod pro more
temporis, quo Monachi, ut iam alias monui, propria possidebant.

5. Duos frisingos
In chartario recentiori nona ad calliam paginam scriptum est. frisingus
ist. non frisingus & blorant comit.

6. Coram presentia Dni Conradus Epi. cum consensu Monachorum.
Conradus obiit an. 976. die 26. Oct. cur autem in hac traditione unica
prodiit presentia sua comitasset Epi. nisi eo tempore quibus dominus
et cur additur solus consensus Monachorum, nisi quod Abbate alio tunc
caruerint? Procul dubio a. 973 go s. Conradus resignavit, Wipertus in
batem fuit electus iuxta privilegium Ottonis M. et II. recens con-
firmatum. Atten utra Sigehart in ekeologio Sangall. nominatus con-
du proceperit, vel inter eu et Wipertu interceperit, in alio speciali tra-
tu supra MSS. Bibliotheca discutietur.

7. Dux Burchardo.
Burchardus ex comite de Hefenstein dux Sueviae a. 953. obiit
Hermanu contractu et alios a. 973. cui successit Otho Ottonis M.
ex more nepos.

8. V. Idus Aug. h. e. die 9 aug. dominico die.
Ergo littera dominicalis D. hoc occurrit a. 963. 964. 974. Comi-
tatorum huic posteriori adhaerere, constat ex ipso chartarum ordine. ad
erronee, nam a. 974. Burchardus non superstes in vivis erat, sed neq. con-
cordant. A. regni ut mox dicitur.

9. Anno xxviii. Ottonis III. Imper. sub quo Conradus et Burchardus non vive-
bant.
Non legendu Ottonis III. sed Ottonis Tertio Imperij. Sic annus Tertij
Imperij coronatione Ottoniani a. 961. Mense Julio circiter peracta
incidit in annu 963. in que etia conspirat annus regni xxviii. calcu-
latus ab a. 936, quo a Patre Successor dalaratus est.

Charta XXVIII.
Diploma Ottonis II.

In chart. p. g. col. 2. * in Tomo C. II. f. 43.

1. Otto Imperator
Cum datur concordet cum Diplomate Ottonis M. nihil hic notandum
superest proter Authentiam. Otto igitur II. a. 961. Aquisgrani
Germania a. 964. in Nativitate Dni Romo in Imperatorem et con-
regentem Patris coronatus. Ita Auctores unanimiter.

2. Indictione 2 a. 974.
Etiam hic adhibetur Indictio Cobarea, erat enim Pontificia II. Afferit Bue-
linus in Germ. sacra f. 311. et stabit. in an. Bened. Eiusdem diplomata
a. 974. data, sed cum Indictione II. ut adeoq. verum sit, quod ex stabit
lonio supra monui, nempe Notarius pro arbitrio Indictione modo Cobarea
modo Pontificia adhibuisse.

3. a. regni Ottonis XIII. Imperij a. VI. IV. kal. Julij.
Diploma Buclini habet regni xiv Imperij VII. Diploma vero Ottonis
Ordinationis XII. mense Majo. ut rursus patet, quod istidem supra no-
tavi, Notarios videlicet non fuisse exactos annorum regni et Imperij
calculatores. Atten annus regni XIII. ab anno 961 bene convenit cum anno
974. annus a vitus non exakte congruit, erat enim VII.

21. Benedicti P. S. VII.

nonne compilator potuit Benedictus, qui primus s. seq. 971. die i. Aug. creatus.

Charta XXIX.

Diploma Ottonis III.

In chart. p. 9. col. 2. * in Tomo C. P. 12.

Ho Rex.

Ho III. Mirabilia mundi dicitur Patri successit a. 983 Imperator
homo coronatus a. 996.

lecho Amico nostro Mathilde.

Mathildis filia Ottonis III. (contigit Amica Ottonis Tertij. a. 986. con-
crata Abbatissa Luedinburgensis, obiit a. 999. Ita Iselin, Mathildem
de erravit Hermannus contrarius, qui Henricum Ducem Sar. scribit
Matruo isto a se fundato Mathildem filiam suam ibidem prima Abbatiss
instituisse, na nulla eius nominis filia Henrico fuisse, et Matru
m ab Henrico fundatum ac primu ab Otone in ordine redactum, indeq;
lia huius cora multis Epis et Archiepis inaugurata fuisse, testatur
aliqui.

Aligisi Mogunt. Archiepi.

hoc iam aliter.

Wibaldi Wormatiensis Probatis.

de Buelino, fuit cancellarius Ottonis III. in Epu. Hertz a. 975.
cessit a. 996. Erravit iqr. Beyerling, du. Hildebaldu a. 993. de viate
p. Francone successisse scribit. Erroris causa dedit, quod Hildebaldu
erit natione Franco, unde ex gentili nomen propriu et ex uno
nos composuit Epus. Bueling nil novit de Ep. no. Francone.
nradavit etiam diploma prorens conditu a. 995.

C. Blasij Martyris chri.

aliquas. S. Blasij circa hoc primu tempus abbas fuisse; vide Legen
S. Hinkani.

Offerus venerabilis Abba.

notabile est post obitu S. Conradii Wiperti in Abbate ex gremio
latu fuisse. Huius successit Adalbrast Abba, conformiter chronologic
ngallensi, in quo positus primus interpolatus post columna Tertiu.
une eandem esse iusto, que Buelinus ex coride antiquo Einsidlensi
rca annu 990. occisus esse pravit. contigit hoc iusto a. 995. 993.
illa rebellionis qua Rustici Turgoienses sub Coriphoo Henrico
sein conuictarunt, centus annuos dominis pendere reuertes, atq;
congliepu cu ipsi multi nobiles obierunt occubuerunt in loco, ubi
stmodum Matru Paradysi prope Schaffurium conditu exa, ita crudig.
alberto successit Offerus hic nominatq.

De terra qua Gebhardus.

id si terra ista innominata S. Conradus administrationis sub Ep. ore
lectamen laboris possederit, Successores a eius Geminolytus et S.
Yeshardus velut iure proprio usutauerint, ac deniq; post obitu
huius hoc iusto a. 995. die 24. aug. subsecuta Monachi Kenovien-
es auctoritate regia repetierint:

Wibaldus Ep. et cancellarius vice Wibaldi Archiepi.

See his supra.

II. P. ob. an. 995. Ind. VIII. regn. XII.

omnia concordant cum annis chri.

10. V. Johannis P. S. XV.

ratu ut solet; copista, nam Johan. XV. iam a. 988. j. aug. fuit creatq.

172

11. Actum Luelinburg de quo supra, ubi per Henricum Ottonem frequentissime celebrabat.

Charta xxx

Diploma S. Henrici Imperatoris
In chart. pag. 9. col. i. + Tomo 4. p. 3.

1. Henricus p.
Buellin S. Henricus electus a. 1002. mox. 5. p. Jun. à Wilegise
choquantino coronatus. A. 1003 Mediolani ab Archiep. coronatus. A. 1011
ab ipso Papa A. 1022. concilio choquantino interfuit. Obijt Hamburg
A. 1024.
2. Per interventum coniugis nostri.
Veneretis igitur Rhenaugia Patrones singulares in celis, quos habuit
benefactores insignes in terris.
3. Venerabilis Abbas Burchardus p. 330
Burchardus Abbas notatus in catalogo Bibliothecae die 12 decem
bris ad A. 1026 scribitur. hoc item Anno Burchardus Campidone
et Rhenaugiensis Abbas obiit, destante Hermanno, eius Rhenaugi
Birkhilo Abbas substituitur, ego in Hermanno nil tale invenire po
tui. Sed res invenio Burchardum istum in catalogo Abbata Con
fidonensis apud Curiam, qui ab A. 1011 usque ad 1044 profuisset
scribitur Eberhardus Herfenseiner de Winda. Forte Burchardus
fuit ex Mario Campidonensi postulat.
4. Sale pradiu.
M. Wizenburg ita habet chartariam et iudicium Basileense. In Ecclesia antiqua Henricus
celestis in
Bulla Frid. 11
II fuerunt adscripta loca Winda, Landsheim et Bersilingen. Tamen
per se, na Winda quid pradiu ab Herluith A. 899 899. Einsheim
et Bersilingen vel potius Bersilingen ab Henrico 1111 a. 1031 aucto
grapho ita habet Wizenburg pradiu: quia vero id Wizenburg
de deperitum est et obsoletum nec nisi sanis oculis legibile, inde pradiu
dubio factum, ut copista noster et ex eo alij sy quodam substitue
rint. imo quidem tres littere WIZ sunt satis integre, unde
pennes legit WIL et pradiu aliquod in Wilehingen fuisse putari.
Porro Wizenburg idem est ac Weidenburg.
5. Ab uno ex lege homine ottera.
Dictionaria Hurschij ita habet: ex ea qui beneficio legis privatus
adeo ut lege agere non valeat, iuxta Ordinem, vel sumitur in Diploma
libus qus non nisi ex concessione ipsius, Archiepiscopi autem J. p. 1011.
unde iure ex legem inde se ac sumitur, cuius bona sunt o ad iudicium
sunt.
6. Cum oter pertinentijs, molendinis, piscationibus, mancipijs &
Hinc conyeci potest pradii huius amplitudo.
7. Sigilli impressione.
H. Imago cerea sedentis in sella.
8. Vice archiepiscopi Archiepiscopi.
Archiepiscopus Erbo Archiepiscopus choquant. ab A. 1014 usque 1031.
9. Ind. vi. a. M. xxii.
concordat inditio.
10. A. Henrici 11.
Primus quidem huius nominis Imperator s. nam Henricus auctus non
fuit in Imperatore coronatus. Rex a. 202. absolute a in catalogo

- 6. bene notandum, cum veritabilibus exitibus, redditibus, Sol, & Luna, & alijs.
- 7. Sigilli nostri impressione circa imago perit, & scit an per violentiam an per incuriam.
- 8. Signum Dni Henrici. Id est monogramma.
- 9. Tertii Regis secundi Romanorum Imperatoris. Vide dicta in chart. xxx. N. 10.
- 10. Winitherii cancellarii. Successit Theoderico cancellario, qui a. 1047. ab Henrico III. in Episcopum Constantiensem promotus est. Ita Schudi.
- 11. Vice Baronis Archiepiscopi Moguntinensis a. 1051.
- 12. No. 1049. In. II. Ordinat. 21. Regni XI. Imperij III. omnia concordant.
- 13. Actum Aquis.

Henricum dicto anno Aquisgrani fuisse, ac Baldwinum ad genua pro-
 voluta recepit. Testatur Sigebertus Gemblacensis.
 Mabill. l. 4. de R. D. Carolus M. regis exruis Aquisgrani, illic
 extremis annis usque ad obitum per seculum habitavit. Sed regiam
 fuisse testatur chronicon Peginonis, et quae prima Francid. et alia.

Charta XXXII.

Diploma Henrici. IV.

In chart. p. 10. col. 3. in Tomo N. 15.

1. Henricus Rex.

Secundu Iselinu rex Germanie electus a. 1053. secundu Bucelinu
 et Kampfiu Aquis rex Romanoru coronatus a. 1054. alij d. Regia
 commutant a morte Patris a. 1056. obiit a. 1106.

2. Humoldus Constant. Eps.

Bucelinus ait Monachum prius Eintridense, Curvius Propositu Gosla-
 riense fuisse. ab Henrico III. in Episcopum Constantiensem promotus fuit a. 1051
 vel 1052, ut vult Buelling. obiit a. 1069. De hoc Kampfius ita dicit
 in Historia ecclesie S. Gallen. post eius mortem Goslabertus mit
 abbat in loco Constantiensi, in d. cl. clost. regis in d. cl. y. h. h. h.
 Constantin, ubi d. d. abbat regis in d. cl. clost. regis in d. cl. y. h. h. h.

Quo vero anno Humoldus Constantiensi obtinuerit, incertu
 fortassis a. 1061, quo teste Mabill. in annal. Bened. Duranculus Rex
 Henricus IV. in instantia Adelberti Tremonensis Archiepiscopi sa eid. qua alij
 principibus tam secularibus quam Ecclesiasticis plura Monia donavit.

3. Gerungus Abbas.

Ara Prae in Halatun in calend. seu Nicol. Mrs. Basilic. die 8. Octob. Gerungus
 consecrata an. Abbas n. c. Bucelinus vocat Gerungu Cherungum seu Gerwigu. A. 1057.
 Basilica Schayhusiana solemniter dedicatur a Humoldo

N3.

sed postmodu Gerungus p. hinc colligitur, Gerungu ia antea contra
 Humoldu a Monachis electu fuisse scribitur, nepis ex quo fonte, qu
 qu Humoldo successio dicitur Monachis advocato fuisse ad off. IV. in aux
 diuise comorante profectu id effecisse, ut Humoldus Abbatu cedere
 m. in fuisse de De Ep. cui solemniter interfuisset Ep. Abbas Rhenoensis, non utiqs Otto, qui
 Dialligi Murensi. multis post lustris in Abbatem fuit postulatu. Sed Gerungus iste, aut certe
 eius predecessor Richardus.

Dam immunifaltes.
Berlin Othonis III. In qua specialiter et in nominante Archiepiscopi et
regula alia Persona audeat inquietare.
Othonis III. habet. Siquis vero Archiepiscopus, Episcopus, hanc regulam
violare contigerit fuerit. Et si etiam alia diplomata plena immu-
nitatem ab omni alia potestate, exactione, et inquietudine ad iudicium
voluerit in Episcopis specialiter interdicitur omnibus ingereptia in ecclesiam
et possessiones, quia contra Privilegia regia olim Gebhardi et modo Sumol-
ingerati. Sed de hoc plura alibi.

Henrici Quarti Regis.
Primum 1084. a Gregorio papa clemente Imperator coronatur, a quo
videtur eum vocat Henricum tertium. Nihilominus ad veram coronam
Henricus Quartus.
Suffridi Archiepiscopi. N. Sigebardus cancellarius an. 1008. usque
retrahitur ex Abbate Fuldensi Archiepiscopi Moguntinensi ab an. 1059. usque
a. d. 1064. Ind. V. ordine 2. remi 11.
Hudig ad iudicium diploma Martini Sabasienensis hoc ipso anno in
ca. simili per omnia authentica, nisi quod ibi notetur, annis ordinati
11. et nil refert, neque enim tam scrupulosi erant notarii, quamquam
in ista anni tempora incidere necesse sit annu regni 11, ac postea

augere.
adum huius augio: quoniam vel ubi haec sit, non ita comperi, aliam enim
augio dicitur esse auguror. Forte famen produgge abbreviato legen-
tibus, ubi Henricum circa Purificationem Dni. et alia sequitur morata
re.

Charta XXXIII.
Donatio Henrici Quarti.
In chart. p. 10. col. 4. et in sem. 25.

Henricus.
Henricus in Ecclesia violenter grastratus, nec a Papa excommunicatus.
da Ensisheim et Porsinningin, in pagotsegura.
dimas Basileensi laudatur in villa Suerza et in villa Berlinigins,
in villa in Sam Donsi in anspen, in villa in Sam Donsi in anspen. P.
et putat biamspen esse biamspen.
Remedio animo notat.
Henricus per animum de mortuo in destinatione et excommunicatione.
Henricus cancellarius.
Henricus et Henricus efficitur cancellarius anno 1069. de p. Schafnab.
D. 10. 11. Ind. 9. ordinat. 17. regni 15.
Henricus concordat.

Charta XXXIV.
Lotharius Rex.
in chart. p. 11. col. 1. et in sem. 26.

Lotharius Rex.
Lotharius an. 1120. die 3. aug. electus, et die 13. sept. aquisgranensis
ratus.
Lotharius et venerabilis vir Dietmarus.
Lotharius ultimo loco in chronologio Langabardi. Processus fuit Otho us-
que et Lucifent. Successores autem desiderantur aliqui.
Si extra familia ecclesie beneficium prospere.
Hic vide dicenda in charta
edita nuperius tradita.
Et patet, traditione iquo habetur in charta xxvii. Sub Othone Abbate
multo ante tempore factam fuisse.
Henricus proleget notata
Henricus, filia unica Henrici pinguis Ducis Saxonie ad Bururgum.

Ex comite de
Luzfurt
Sionio.

Filio duo: Gertrud Henrici Imperatoris Ducis Bavarie, et Henrici
Ducis Carinthie uxores.

- 6. Signum Lotharii
i.e. Monogramma cum literis Lotharii. Sigillum creta detrita, et
charta ipsa ut videtur a muribus corrosa est.
- 7. Ego Embrius
Erfordensis Propositus, an: 1128. factus Ego Wirzburgensis
Lamberto Schafnaburgensi.
- 8. P. v. d. Hilberti Mogunt. Archiep.
Fuit Archiep. ab an: 1109. usque 1137.
- 9. III. non nov. MCCXXV. Ind. III. Regni I.
Omnia concordant.
- 10. Wormatiensis.
Duo hoc ipso anno a Lothario prerogativa civitatis Imperialis
est.

Charta XXXV.
Bulla Honorij PP. II.
In chart. p. II. col. 3. * in rom. N. 17.

- i. Honorius Ep. qui nominis II. electus an: 1124. obiit 1130. Notat Mabillon l. 2. de A. D. ante seculum nonum Pontifices nomen suum aliquando proponere aliquando respicere solitos; a Nicolao I. vero omnes nomen suum proprie etiam Regum, in quos scribunt, nominibus.
- 2. Servus servorum Dei.
Inter Romanos Pontifices primus Gregorius VII. titulum hunc usurpavit, ut Joannis Patriarcha constantinopolitani, qui se documentum iustitiam Basil. Thronica ostentatione et Fastum exemplo suo exprimebat.
- 3. Dietmaro Abbati eiusque successoribus.
contractus continet; 1. securitate et immunitate Urbis, 2. libertate electione civitatis, et 3. Abbatis. B. hic applicetur ex charta XXXII. de 1125.
- 4. In Perpetuum.
Mabill. l. 6. f. 622. duplicem inscriptionis clausula in Pontificij's Rescriptis usque observat, nempe in perpetuum, et salute et apostolica benedictionem: priorem quidem in Bullis majoris momenti, et quae in longum tempus valiturae erant, posteriorem vero in alijs brevioribus Rescriptis quae in praesens exequenda.
- 5. Ego Honorius subscripsi.
Loco Monogrammati duo hic signa conspiciuntur ad eum nodum, de quo Mabillon l. 2. de A. D. p. 108. propter circulum, in quo nomen proprium ut videtur seu sententia sua expressit. Petri et Pauli nomina addiderunt alij; Bene valete in Monogramma redogit primus.
- 6. P. v. d. Dni Frederici Coloniensis Archiep.
ab An: 1112. usque ad 1136.
- 7. Bulla.
veteris verborum prolatae auctoris. Urbani II. alijque similiter postquam una parte Bullae Urbanus PP. II. et ex alia nomina sancti Petri et Pauli cum cruce apposuit; nonnulli vero posteriorum Pontificum per imaginibus Apostolorum eorum capita expressere. Quod ipsi videre est in nostris Bullis. At mirabilioris, cur caput Pauli a dextris, Petri vero a sinistris ex beatus? Putat auctor noster l. 2. c. 17. habitum fuisse ratione influentia ad quorum dexteram positus intelligitur Petrus, qui alias sinister est positione erga Paulum.
Hoc de Bullis. de Brevibus. Item sic discurrat. ab annis circiter annis 1100. Pontifices utuntur etiam Brevibus cum annulo Piscatoris. In annulo sola Petri avertit effigies in eo habitu constituta, cum e novis

Apostolicis et Archiepiscopis cum Episcopis et Optimalibus Imperij ex concilio con-
venientes consultasse sibi et Sedi Romano Imperio de substituendo Rege,
quod contigit an. 1125. iuxta superius dicta. Si istas nomina horum
Legatorum; appendix Hodechini's nominat Gregorium Cardinalem, qui
1142. ad Electionem Epi Moguntinensis legatus fuerat. Hunc igitur ipsum
autumno, qui anno 1125. Electioni Lotharii regis interfuerit, ac anno mox
sequente 1126. per alemannia iter faciens, ut testis indigitat, presentem
Vola ad regem direxerit.

- 2. Libertatem in advocati Electione et donatione.
Quoniam Gregorius contra Lenzburgi hoc privilegium allegari evidenter
arguitur, tunc non alio qua advocati nomine Marium molestasse ad
procuracionemque vicillur Balnunt, comisse.
- 3. Ab Excedentia vestra in proterito anno promeruit.
Hinc patet chartam istam anno 1126. expedita fuisse.
- 4. Et Sng Papa firmavit.
Tempo anno proterito 1125.
- 5. Prebenda dimittit Fratris
Hinc patet, comitem Dura et Bona chari iurasse.

A. 1126.

Charta XXIX.

Idem Gregorius Comiti de Lenzburg.

Hoc charta eodem in chartario p. 12. col. 2. in sono fol. 28.
quo procedens anno 1126. emissa est.
Ceterum nihil hic videndum, nisi quod Epi commissione a Pontifice acceptam
hanc sane in favorem marii executus fuerit, seig repetita Gregorii reusis
monitione opus fuisse, nisi vicillur, has Gregorii Epistolaz procepi
illas honoris, quod et credibilis, ac in proco. Gregorius non faciat mentio
monitionis ad comite facto, sed tm Bullo confirmacionis.

Sequentes charte debent proponi procedentibus

facta ab a. 1107 usque 1116. vel post eius reconciliacione
a. 1122. factam. neq. n. credibile est, Epi intermedio, quo
erat excommunicatus, huic donationis factas s. Ponnapura. Tom
ordine, q. copista certam annoru serie ignorabat.

A. 1123.

Charta XL.

Henricus V. veniam petit.

In chart. p. 12. col. 2. in sono f. 28.

x. Henricus Imp. Aug.

Papaliam 19. in
posteriori parte
et qm extra ordine
suppleta sunt.

Hoc et sequentes charte non sunt sub Henrico V. sed V. eius filio par-
constat, q. ille anno 1168. proximo nempe post donatione Maria profa-
cepit simulvari iuxta Studium; et licet simulata cu sumo Pont-
fice pace inierit, mox tamen reviditus factus est, ac sepe Frithem-
nunqua magis deservit qua postremis ante obitu annis procepi a.
1092. Et cum anno 1106. in perveracia ac Excomunicacione sit mortuus
suba Henricus regis, post rebellionem erga sumam sedem, ad ipsi potui, q.
sancta cum Restitucione Penitentiam erga Maria subivisset. at ex sepe
hoc magis elucecet.

Henricus igitur V. Tom Studium ordinatus a Patre fuit in Romanorum
Regem anno 1101. Cesar salutatur et mox aita Patris rescindit an. 1106.
Tom Bruel. et Helin. Eodem anno post obitu Patris se pro Imperator
gerit Tom sumptu. Romo coronatus an. 1111. a Papa excomunicatus
an. 1116.

Hoc igit charta post
coronacione facta
est, cu dicitur Imp-
tor.

2. Crebra petitione Epi E.

etiam dulciu, quin fuerit Erlongus, ab Henrico V contra Rupertu Epi
adhuc vivente aliquoties in Episcopatu Herbipolentis intrusus, post morte
vero Rupertu tandem raufire amissus, cuius consilij in arduis negotijs
Henricus utebatur. Erlongu anno 1116. ab Henrico deservisse na. 1122. et 1123.

ipse tradit Churibus.

In nomine Domini Amen: Adeoq; hinc charta post obitum Erlongi omnia
o post mortem Erlongi q; post an. 1122. hinc charta concepta est. et vero confis-
sur hoc ex eo, quia Henricus an. 1132. Pater cum Pontifice fuit, ac in hunc mo-
se obligavit Summo Pontifici, ut haberetur in chronico Germ. H. Aufjapud. P. y
a. L. r. Henricus Dei graa Romanoru Imp. Aug. C. dimittit Deo et S. eius
stolis Petro et Paulo sanctis catholicis Eccle omnia inuestitura, annuat
facultate. P. Petros et Regalia B. Petri q; a proprio suis de dno sine dno
his mei sine etiam meo ablata sunt, eidem S. Romane Eccle restitue-
tes in oia aliarum Eccleiarum et P. q; quas habeo, red-
m.

Charta XLI.
Henrici V. Regis.

A. 1108.
vel. 1107.

Dei gratia Rex.

Henricus V. Rex, nunc Imperator. Adeoq; hinc charta condita est ante annu 1111
in Imperatorem coronatus est. Puto non multo post annu 1106. Henricus quo
is aita recessit. Ex charta sequenti annu dati melius determinari poterit.
refert, quod in alijs chartis hinc licet longe posterioribus tm in charta
na in his n curabatur. atq; hinc le ipsu dicit Regem tm n Imperatorem, an am
factu videtur.

Charta XLII.
Eiusdem Henrici.
In chart. p. 12. col. 3. x fin. tom. f. 29.

A. 1107.

Dei gratia Rex.

De dicta in charta proced.
per dissensionem, que temporibus Patris mei facta est.
evidens est Henricu nostra non ee quartu sed huius filiu. Et quia lo-
tur de Abbatis tempore Patris, non vero de peractis a se ipso, consequens
charta ista data ee ante an. 1116. que et ipse a Papa dissentire et
hinc grassari cepit.

Abbas Gerungi.

In sumptum an. 1090. Maria in p. d. am secularibus ^{facta, fuerunt} d. Henricus
sidi. L. Henricus, IV. n. m. magis in Maria deslerisse, qua possedit ante
tu annis proserim an. 1092. Hinc constat, equum Gerungi Abbatis ad
circiter tempus, se extendisse. Buclina Berleth, circa an. 1090. vel
9. curono ex Petri homo fuisse portulatu in Abbatem Genouensem; quod
varum id factum censo, circa annu 1095.

In diebus quo Otto Abbas.

Hoc Trithemius in chron: Hirs. a B. Wilhelmo Hirsaugiensi Abbate adcl. Maria
in diebus Duren in diebus aug. Otto Monachus non in elegans persona nisi q; in
in Abbatem constitutus est. Quod an sub Wilhelmo factu sit, q; qui obijt an. 1098. videtur
an sub eius successore Gebhardo, qui 1105 in Ep. Hirs. notus est, quod amon an
n satis cognitu habemus.

In Otto postmodum etiam cenobiu Hinauwe ^{expuncti} didiceri regem.
suscepit. Ab miru nam Trithemius inter 10 Maria, quo a S. Wilhelmo
Constatute Hirsaugiense assumpta est, sunt, octavo loco nominat Maria
Hinaugia.

Ho iste deyle curio paucis mensibus Prior et multis annis ceterisq; his
agensis fuerat. Vtrunq; Maria deyle Trithemio in utroq; statu provin-
utiliter satis gubernavit. an. 1113. deyle Buclino interfuit Dedicationi
vo Basilico. Petri percinit. In Actuologia Langabensi inter p. d.
port col. 3. cu foto conventu suo, i. e. Monachis, conventibus et Prioribus.
de colligo, cu Ep. Wihrami consente cum Maria. galli renovasse. no
tur in Mrs. Bibliothec die 26. Nov. Otto Abbas n. e. id est nostris conventibus.

nostra concessione legitime obtinuit.

re patet, O. Hone primis sub Henrico annis n. p. 1107. Abbacia ac mox
stea restitutione Bonoru iussu Henrici adgitu fuisse.
cia Deo protegente ad cu pace possidemus.

a morte Patris, unde rursus arguo, non multo post susceptum Regimen
riem fecisse has restitutiones.

Otto: n. s. f. u. i.
Sicut dicitur
Hirs. p. 12. f. 29.
commissa fuisse
et. n. s. f. u. i.
quod amon an
fuit.

Circ. 1130. i.

Friderun.
 In chart. p. 12. col. 4. x. In Tomo f. 30.
 Ego Friderun et filius meus Marquardus et filia mea nomine Ita.
 In secrologio Sangabensi, quod Goldarius allegat, habetur: In secrologio dicitur
 factus est noster pater Hugo rex et Hluthere et Ita et Friderun. cum
 simile sit, has ipsas esse, quod postmodum cum donatione presentis
 monasterii addecerunt, colligo. Friderun fuisse alii Henricus
 quippe quo Regi Hugoni coniungitur, quod ipsum ex eo etiam aspicitur.
 Propter alios etiam Comite de Stuldingen in parte presentis donationis
 adhibet. colligo. Hanc donationem facta esse sub Henrico V. et
 ne Abbate, sub quibus vixit Hugo rex Galie. is namq. anno 1117
 vivente adhuc Patre Roberto rex declaratus, et anno 1125. etatis
 annoru defunctus est.

2. Probenas et chansiones nostras.

Traditio apud Goldastu. saepe facta est, ut homines liberi se ipsos cum
 rebus suis omnibus vitibus et alimoniis gratia christi pacto aliquo in
 veniente addiderent. unde monia et collegia vetusta non solum
 suere quam xenodochia, quare et alimentarios habuere. tales alimen-
 tarios seu Probenarias fuisse Friderun et Ita, demonstrat scriptus.
 MSS. Bibliothecae habetur Friderun s. d. 23. Jan. et alia die 12. Dec.
 Ita laica die 7. febru. et alia Ita s. d. die 22. aug. Puto autem Pro-
 benarias dictas fuisse sorores. Forasan hoc ista est, quod in secro-
 logio Sangabensi inter sorores prima notatur post Othone Abbate. et
 quarda Friderun filia monasterium amplexu et credibile est, eam
 demq. esse, qui in MSS. notatur die 7. Jul. Marquardus et m. i. e.
 monachus. ceteru etiam duo Marquardi v. i. e. conversi in 3. reperiuntur
 unus die 1. sept. et alter 3. oct.

3. Regnante Henrico IV. Rege.

IV. Imperatore et V. Rege: dicitur quartus ex ratione saepius data.
 Puto a hunc et sequentes donationes factas esse, antequam fieret Impera-
 tor, adeoq. inter annu 1106. et 1111. Friderun autem cum filia Ita se
 postquam hanc donationem adeoq. circa annu 1120. se conbravit.
 Galie inseribi fecit. si fomen ista est, nam ut dictu, Hugo non ante
 an. 1117. Rex declaratus est. Post annu 1122. sicut et sequentes.

Charta XLIV.

Traditio Liutoldi de Wizimbure.

In chart. p. 13. col. 1 * in Tomo f. 30.

1128. i. Liutoldus de Wizimbure.

Triling. In non Bonndingon, auctorum unius generis non verisimiliter
 non dicitur s. d. s. d. s. d. n. m. m. m.

2. Distinctio in corpore.

Ergo Benefactor. In MSS. sic notatur. Liutoldus l. 30. Mart. hoc est,
 sicut Liutoldus laicus.

3. In Ardingin Wizimbure s. cum omnibus.

Amplissimo sane possessiones cum omni iuris ditione, unde Liutoldus
 ipse inter proximios Benefactores merito habendus est.
 factu hoc post reconciliatione Henrici, quo ipse Liutoldus iam
 senex erat, nec spem habere amplius adipiscendo prolix. adhuc n. super
 erat in donatione Bernardi a griepheim s. a. dixerunt hanc donationem
 factu ante excomitioe e. g. d. 1112, adhuc poterat hunc hunc successione

Charta XLV.

Eiusdem concambium s.

1122. i. Proedium in Wiswile.

cum in priori charta dicitur donasse quod hunc visus est in Wiswile
 videtur concambium istud processisse, ita ut Liutoldus proedium unum
 Annio tradiderit, eundem, reliqua vero postmodum per pura donatione
 adiecerit.

2. Brursilun, chodinskurin.

Nullibi notatur, quo vel unde hoc possessiones Annio adiecerit, unde

182
 2. Pro remedio animo... in anniversario meo.
 Habentur in chronologio MSS. Duo et nonnulli et dux conversi
 rōdi, at non est ratio, cur Arnoldum nostrū his adnumeremus.
 fuit igitur morus Benefactor Lanius, et forsan is ipse, qui notat
 hic id chart.

Thonis IV.
 N. 14. f. 53.

- A. 1210.
1. Otto Rom. Rex semper Aug.
 Bellis cum Philippo geslis, capto curia, regno quiete postus
 a. 1209. Romo coronatus anno 1209. Die 7. Oct. et in exan
 hospis sumi Pontificis a. 1210. viris devotus et Imperio viri
 est, ac primū a. 1214. vel 18. peritens ante mortem absolutus.
 2. Eberhardus Salisburg. Archieps, et Walthery Guercensis Epus.
 Eberhardus profuit ab a. 1200. usque 1240. Crucelinq notat Wernheri
 Epū Guercensem ab a. 1195. usque 1212. Error irrepsit ob affinitate n
 3. V. D. G. Febr.
 Quia Otto scribitur semper Augustus, charta hanc post 7. Oct. 1209.
 editam esse necesse est. et quia Walthery a. 1212. defunctus est, b
 autem a. 1210. excommunicatus, depositus, ac propterea statim nulli
 Turbis cum rivali suo Frederico Rege Siciliis implicatus fuerit, conf
 est, hanc charta edita esse a. 1210. die 7. Febr.

A. 1246.
 Nobiles de Krenkingen
 Vendunt Feudatiam Frederico II.

1. Vendidit Feudatiam Krenkingense
 Credibile est, extincta stirpe Lenzburgica Krenkingenses
 in Feudatiam intrusisse.
2. Frederico.
 Videlicet secundo.
3. Sacer, Ven. Abbas Rhinoguentis.
 Qui consequenter in carceris cū Imperatore fuit, prout dicitur
 seq.
4. Adolphus c. de Habechsburg.
 Is ipse, qui postmodum Imperator. de quo Curigadum hoc tradit.
 Rudolfus quod non habebat a. 1242. cum Litta gessit.
 pro Frederico suo amicum factu ipse aut de st. hant gessit,
 in hujus hujus gessit h. e. in expeditionibus stalis.
5. Faventis, de se curio Frederiga Papa excommunicatus et deposi
 a. 1240. cepit obridione Faventis presentē in octobri, quo septen
 mensibus perturbat. Proter plures germanio Principes etiam aliq
 Helvetis Provincis Imperatori adhorabant, proclavis ab ipso
 legis antiquos inter Abbas nosser. Plura reperientur apud Huny
 et Simlerum.

Charta LV
 Bulla aurea Frederici II.
 N. 21.

1. Fredericus II. Rom. Imperator Augustus.
 Mortuo Patre an. 1197. cum matre filia Rogerij Sicilie Regis man
 in Sicilia. Insignia regni post mortem ottonis accepit an. 1212. coronat
 ab Honorio III. anno 1220. Brenni Ierosolymitani Regis filia duxit, re
 iure et titulo in dotem accepto anno 1224. Excommunicatus an. 40. Depo
 sus an. 1245. veneno extinctus an. 1250. Ita Authores melioris notie
 quanquam nonnulli variant in uno et altero.
2. Imperiali gloria incorporata prima fundatione.

oraculū suūm. et tūc ab omni aliena Jurisdictione exempti
Imperiali Protectioni immediate subditi pronuntians,
a prima Fundatione.

resistentiam nostrā accedens Burchardus Abbas.
a primo mensis maij Burchardus Abbas Faventis in castrijs
erat, nunc die 17 aug. adhuc cum Imperatore perseverantem
rimus. cur Burchardus ad Imperatorem confugere necessitate
fuerit, in promptu causa est, nempe gravissime querelae contra
de Hrenkingen, quibus etiam Imperator remediū salubre
vit, nuper advocatiam a dictis nobilibus redimens, nunc autē
rūm de novo in suā protectione adoptando.

utur Princeps noster.
de Vadiano in chron: MSS. sub Imphus titul In abbey ungr. Non die suo
yon umb dlat iust 1300. Abbates nostros Principū olim titulum
et iure garrōs fuisse, proteralia probat Bulla aurea. Fidei q. forte in cas
I. in favorem Principū ecclesiasticorū olim edita, et a con
Basileensi pro Abbate Marij Rheno-ranris Vidimata. Abbe
quo fonte emergerit illorum opinio, quibus Burchardū istū sim
atem comidone, ac capropter Principis titulo insignitum nominati.
he tradiderunt. Nam hūc opinioni evidenter obstat, q. quia
ore Abbatiā campidone, recit Auerberger Thandker non g
perse Chriso. ad hoc Abbates campidoneses Principis titulum
nū an: 1380. sub Carolo IV. acquisivisse, tradit Pothius in
ragin tom. i.

Helmo de Hrenkingen et filijs.
Wernhero et Dieckhelmo, ut in pro.
se pro advocatis gerebant.
toto contextu eruitur, fuisse advocatos non rogatos sed intrusos.
nata vel obligata redimere teneantur.
u patet, quod Hrenkingenses advocatitia potestate in tantū
i fuerint, ut ea etiam bona Marij velut propria alienaverint
opignoraverint.

de, hede, chrivariet.
de, hede, chrivariet. in mastulo bus.
mbus, thumafu pro fof. Husen hūp fof. Hagione in rotulis simplici.
nigisar, Gionit hūp: Inaint hūp, fof. Bronū hūp, quod signi
cat ut antiquarius Shenang explicat, In nūp hūp nūp an p hūp, os
Lortū, mūp hūp hūp hūp, colista nūp hūp hūp hūp hūp hūp hūp
- am nūp hūp nūp hūp hūp hūp. in gloriā Calenariis MSS.
laper die 8. Jan. Pater Anodi Wapertelus, cui superscripta gemun
vel quod is locū hūp
hūp hūp hūp hūp hūp hūp hūp hūp hūp hūp hūp hūp hūp hūp hūp hūp hūp
Louis hūp
nibus non continentur, quōdam e contra omittuntur, et inter hōc
a, quo jam antea fuerunt alienata, alia que posterioribus, etiam
p hūp
lit illa loca, que a nobilibus de Hrenkingen iniurpe et violentes
alienata aut opignorete fuerint, at obstat, quia Imperator diu
e describi tam soluta, quā solvenda. Resolutio gōssan ex alijs
tis eruetur.

itate cum pertinentijs.
de vitta in charta n. 10.
lenationibus, piscationibus
us piscandi, sicut et venandi, pertinent ad Regalia c. un. infra que
int regal.

184

14. Mobilitatis.

si in publico flumine non licet edificare sine licentia Principis.

15. Moneta.

Beroldus v. Mintz: Inter Regalia ius cudendi moneta refertur. Mintzgwaltigheit, non tamen competit iure territorij, sed alijs privilegio aut prescriptione immemoriali.

16. Foro.

Beroldus: Foru interpretatur Markt. Non ad id spectat burgum funditionem. Et v. Markt: constat rursu rariu solemnium et pueru ius ad regalia maiora pertinere, per rursu rariu autem intelligitur fassonstift.

17. Pedagijs.

Roll. cony. und Gult = gult. Felonia computantur inter regalia.

18. Jurisdictionibus.

Deperr. Tom Beroldum per terminu jurisdictionibus veniunt regalia, ha Jurisdic. Concludit, quod licet ius venandi et foresta off differant, ha videtur pro in posterius per hunc terminu etia concessu videatur: quod a Halpurqui successerint quater etia de rursu rariu publicis alijsq regalibus concludere a videtur. v. d. Auctora f. 186.

Deperr. 19. Sub protectione speciali, in demanio et monibus nostris. ex postulat in Beroldus: cum quatuor alia demanalia vocantur, gallicis dominiis quora frequencia semper per antiquos Reges vel Principes ab eoru dominio possidentur, genta fuerunt. Hic versus datus non esse potest, quoniam Imperatorum in bonis et iuribus sibi appropria uerit, ac camoribus a scripserit, sed quia ita in protectione speciali recepit, a dante in hoc in emendate gaudere voluit, quoniam essent propria ipsius Imperatoris.

20. Bulla aurea dysario maiestatis.

Bulla appellatione veniunt littere ab Imperatoribus, Regibus, prope nomen habent a Bulla aurea, quo dignitatis et auctoritatis maiestatis g appendi solet. Erant autem Bullis impressa imagines Cesaru, hinc nomata ita clauduntur: ad cuius rei memoria et robur perpetuo lituru prorens Privilegiu fieri et Bulla aurea dysario nostris Chap tis impressa rursu comuniri. Sed proprie Bulla est sigillu, hinc Bullati Doctores, qui Diplomatis sunt creati non per examen. a Bulla sigillu hureu. ita Beroldus.

21. Jo Leodiensis p. Henricus aquensis. Bertholdus Marchio de Hohenberg. Ep.

Ex his aliqui iam nominantur in charta procedenti, ut proinde nota hac expeditione Italica Cesare comitati esse videatur. de quibus hic recensitis testibus ad fidem saltem maiore diploma facienda. in Sectione Buellini Remat. Germ. velut transcurri obviarent sequentes: Bertholdus de Hohenberg ex duci Tyrisse lia ad annu usq anni 1290. Superstes fuit, teste Buellino. Germ. Remat. Chuno sive Conradus Baro de Stoffen filius Baronis de Stoffen in Hohenstoffen qui adhuc claruit circa annu 1250. Scharffenberg regia familia Horniensis, ex qua annu 1280 claruit Henricus Dux de Scharffenberg in Narpurg et alpinis ca miolo. Unde patet, hos tres in juvenili etate Imperatorem seos esse, cum multis postea annis, claruisse dicantur.

22. A. 1241. Ind. 14. Rom. Imp. 21. Jerusalem 1244.
concordant omnia, si annus Imperij computetur ab a. 1122. Jerusalem

anno 1224. Siculis ab anno 1197.

castris prope Tybur.

Regibus in notis ad gesta Frid. I. apud Heuberu: De hoc agitur.

urbis / Roma / miliaribus distante, multaq; vetustatis monumen-
tigni Virg: Tum Gemini Fratres Tyburia moenia linquent.

erat a Frederico I. destruita, at post aliquos annos restituta.

inserendum quod scribit Vadianus in chronico Germani-

1188. Sec. 12. Sub Henrico octavo sic invocatio nra quosum

agnoscat, et sic dicitur: *Die 17. Junij 1188. Henricus octavus rex Anglorum*

circa 1130. Henricus nonus rex Galliarum Henricus octavus rex Anglorum

Henricus octavus rex Anglorum Henricus octavus rex Anglorum

Henricus octavus rex Anglorum Henricus octavus rex Anglorum

rit advocatia Sthenou. qua Fredericus pro nide Marchis re-

it.

186

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]